

Povezanost školskog okruženja s motivacijom učenika u sportu i vježbanju

---

Mušec, Mirta Marija

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:143683>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-27**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

Mirta Marija Mušec

**Povezanost školskog okruženja s motivacijom učenika u
sportu i vježbanju**

Diplomski rad

Čakovec, lipanj, 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

Mirta Marija Mušec

**Povezanost školskog okruženja s motivacijom učenika u
sportu i vježbanju**

Diplomski rad

Mentor rada: izv.prof.dr.sc. Ivan Šerbetar

Čakovec, lipanj, 2021.

Izjava o izvornosti diplomskog rada

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)

Sažetak

Svrha istraživanja bila je ispitati povezanost percepcije učenika o njihovom školskom okruženju, koje čini odnos učiteljima, učenicima, trenerima, opremljenosti i uređenju škole te utjecaj na motivaciju učenika u sportu i vježbanju. Istraživanje se također bavi razlikama u percepciji školskog okruženja na motivaciju u sportu i vježbanju s obzirom na spol i dob.

Istraživanje je provedeno na uzorku od 139 djece u dobi od 7 do 10 godina, koja pohađaju drugi, treći i četvrti razred.

Učenici su ispunili upitnik motivacije za sudjelovanjem (*PMQ*; Gill, Gross i Huddleston, 1983) i upitnik školskog okruženja (*Q-SPACE*; Robertson-Wilson, Lévesque i Holden, 2007). Dio upitnika ispunjen je online, a dio u fizičkom obliku.

U odnosu na motivaciju u sportu i vježbanju, osnovna statistička analiza pokazala je kako djeca vole provoditi vrijeme s prijateljima i vole se baviti nečime u čemu su dobri, a ne pridaju veliku važnost ugledu i popularnosti. Podaci ukazuju i kako su je da su djeca motivirana razvijanjem i usavršavanjem vještina, vježbanjem, zabavom i timskom atmosferom. Razlike između spolova se nisu pokazale statistički značajnima.

Nadalje, pronađena je visoka povezanost motivacije za sudjelovanje i školskog okruženja ($r=.62$, $p<.01$). Sa skalom *socijalno okruženje* najviše koreliraju skale *vještina/kompetitivnost* ($r=.47$, $p < .01$) i *timska atmosfera* ($r=.44$, $p < .01$).

Sudeći prema rezultatima ovog istraživanja, djeci je školsko okruženje važno budući da u školi provode znatan dio svog vremena. U školi bi trebali biti informirani o tjelesnim aktivnostima koje se provode unutar škole, ali i u zajednici kako bi mogli steći naviku bavljenja tjelesnim aktivnostima.

KLJUČNE RIJEČI: djeca, motivacija, sport, vježbanje, školsko okruženje

Summary

The purpose of the study was to examine the relationship between students' perceptions of their school environment, which is the relationship between teachers, students, coaches, school equipment and school arrangement, and its impact on student motivation in sport and exercise. The research also intended to establish the differences in the perception of the school environment on motivation in sports and exercise according to gender and age.

The study was conducted on a sample of 139 children aged 7 to 10 years, attending second, third and fourth grade.

The children completed Participation Motivation in Sport Questionnaire (*PMQ*; Gill, Gross and Huddleston, 1983) and Questionnaire Assessing School Physical Activity Environment (*Q-SPACE*; Robertson-Wilson, Lévesque and Holden, 2007). Part of the questionnaire was completed online and part in physical form.

In terms of motivation in sport and exercise, basic statistical analysis showed that children like to spend time with friends and like to do something they are good at and don't attach much importance to reputation and popularity. The data also indicate that children are motivated by developing and improving their skills, exercising, having fun and having a team atmosphere. Gender differences showed no statistical significance.

Furthermore, a large effect size was found between motivation to participate and the *school environment* ($r = .62, p < .01$). Variable *social environment* is most correlated with the variables *skills/competition* ($r = .47, p < .01$) and *team atmosphere* ($r = .44, p < .01$).

Judging by the results of this study, the school environment is important for children because they spend a significant part of their time in school. Children in school should be informed about the physical activities that take place within the school, but also in the community so that they can acquire the habit of engaging in physical activities.

KEY WORDS: children, motivation, sport, exercise, school environment

Sadržaj

1. Uvod.....	1
1.1. Motivacija	1
1.2. Materijalni uvjeti rada u školskim dvoranama.....	3
1.2.1. Prostori	3
1.2.2. Oprema.....	4
1.2.3. Sredstva.....	4
1.2.4. Tehnička sredstva i pomagala	5
1.3. Školsko okruženje	5
2. Ciljevi istraživanja	7
3. Metode rada	8
3.1. Uzorak ispitanika	8
3.2. Uzorak varijabli.....	8
3.3 Način provođenja ispitivanja.....	8
3.4. Metode analize podataka.....	8
4. Rezultati	10
4.1. Osnovni statistički pokazatelji i razlike motivacije za sudjelovanje i školskog okruženja	10
4.2. Povezanost skala motivacije za sudjelovanje i školskog okruženja.....	22
5. Rasprava.....	28
6. Zaključak	33
7. Literatura.....	34
8. Prilozi.....	39
8.1. Roditeljska suglasnost.....	39
9. Zahvale.....	40
10. Životopis	41

1. Uvod

Djeca imaju izrazitu potrebu za kretanjem, jer na taj način upoznavaju svijet oko sebe, razvijaju osjetila, uče i stječu kontrolu nad vlastitim tijelom što čini kvalitetnu podlogu očuvanja zdravlja u daljnjem životu. Tjelesna aktivnost pomaže djetetu u stjecanju samopouzdanja i osjećaja sigurnosti, upoznavanju i zbližavanju s drugim ljudima. Dijete kroz tjelesnu aktivnost potvrđuje svoje sposobnosti, postiže društveno priznanje itd. Dakle, zadovoljava motive sigurnosti, ljubavi, poštovanja, pa čak i samoostvarenja. Prema teoriji izbora (Glasser, 1998), sportske aktivnosti mogu koristiti i zadovoljavanju djetetovih osnovnih potreba za moći, slobodom, pripadanjem i zabavom. To su samo neki od pozitivnih utjecaja sporta i vježbanja na djecu koji će biti osnova daljnjem kvalitetnom razvoju ukoliko se sportom nastave baviti.

1.1. Motivacija

Riječ motivacija porijeklom je iz latinskog jezika, a izvodi se iz glagola *movere* što znači kretati se. U laičkom tumačenju motivaciju se povezuje s idejom pokretačke snage koja nas navodi na određenu aktivnost. Postoje mnogobrojni faktori koji potiču dijete na učenje. Neki od njih odnose se na interese i ciljeve djece koje želi ostvariti učenjem, iskustvo i prethodno postignuće u nekom području, ali i osobine onoga što uči, nagrade i kazne od strane učiteljice i roditelja kao i ponašanje vršnjaka (Vidović, Vlahović-Štefić, Rijavec i Miljković, 2003).

U sportu je motivacija važan čimbenik uspješnosti i stoga je trenerima prioritet imati visoko motiviranog sportaša. Motivacija se najčešće dijeli na intrinzičnu (unutarnju) i ekstrinzičnu (vanjsku) motivaciju. Intrinzičnom motivacijom podrazumijeva se sve ono što iznutra navodi učenike na aktivnost učenja i što tu aktivnost osnažuje, usmjeruje i određuje joj trajanje. U njezinoj se osnovi mogu nalaziti potrebe (prirodene i stečene), interesi (uži i širi), sposobnosti i na njima oblikovane sklonosti, stavovi, vrijednosti, očekivanja, kognitivne prosudbe i odluke te njima izazvane emocije (Legault, 2016). U unutarnje se motive ubrajaju: radoznalost, potreba za kompetencijom, potreba za samoaktualizacijom. U svakoj aktivnosti, motivacija bi trebala doći iznutra kako bi bila učinkovita. Ona je najvažnija za uspjeh u sportu- kako u rekreaciji, tako i u natjecateljskom sportu (Matsumoto i Takenaka, 2004). Ekstrinzičnu ili vanjsku motivaciju učenika određuju i njima atraktivni vanjski ciljevi koje učenjem nastoje dostići, kao i okolni utjecaji koji ih navode i usmjeruju na učinkovitije učenje. Pod vanjskim se utjecajima na motivaciju učenika u učenju redovito razumijevaju situacije

kao što su: pohvale ili nagrade, prijekori ili kazne, natjecanje, neki oblici suradnje u učenju i konfliktne situacije (Jakšić, 2003). Nadalje, istraživanja sugeriraju kako se ekstrinzična motivacija smanjuje s godinama, dok se intrinzična povećava. Pierce (prema Botko, 2011) navodi percepciju važnosti nagrada i utjecaja nagrada na angažman mladih sportaša koji se ne bave sportom i onih koji su se prestali baviti sportom. Većina ispitanika je odgovorila da su nagrade dobivene od roditelja najvažnije ili vrlo važne za njih. Pierce (prema Botko, 2011) je navela da je 13% ispitanika prestalo trenirati ili bi trenirali manje da nije bilo nagrada. Zaključeno je da su nagrade vrlo važne za djecu koja sudjeluju u dječjem sportu, ali nisu dovoljno važne da bi drastično promijenile njihovo sudjelovanje. Istraživanje usmjereno na razloge zbog kojih djeca i adolescenti sudjeluju u tjelesnim aktivnostima ukazuju na tri motiva (Weiss 2000). Prvi je razvijati i pokazati tjelesnu sposobnost kao što su atletske vještine, tjelesna spremnost i fizički izgled. Drugo, stjecanje društvenog prihvaćanja i podrške, uključujući prijateljstva, prihvaćanje i odobrenje skupine i poticanje njima značajnih odraslih osoba (roditelja, učitelja, trenera) ključno je za pokretanje i nastavak sudjelovanja. Na trećem mjestu je zabava koja maksimizira pozitivna i minimalizira negativna iskustva povezana s tjelesnom aktivnošću.

Teorija postizanja cilja (Pannekoek, Piek i Hagger, 2013) usredotočuje se na razloge pojedinaca za sudjelovanje u aktivnostima koja su povezana s kompetencijama. Mladi s ego orijentacijom posebno su skloni postizanju statusa i položaja. Sudionici u sportu koji su orijentirani na zadatke, više su okrenuti prema učenju i savladavanju vještina, napredovanju, te će jače razviti intrinzičnu motivaciju prema razvijanju vještina i uživanju u sportu (Botko, 2011)

Teorija samodeterminacije (Deci i Ryan, 2000) razlikuje različite tipove motivacije ovisno o razlozima koji potiču ljude na djelovanje. Intrinzična motivacija je motivacija kod koje se ulazi u određenu aktivnost zbog zadovoljstva koje proizlazi iz obavljanja te aktivnosti, a ne zbog nekih vanjskih razloga, na primjer zbog nagrade ili straha od kazne. Suprotno tome, ekstrinzična motivacija je motivacija kod koje ulazimo u aktivnost zbog ostvarivanja nekog vanjskog cilja, na primjer dobivanje pohvale, priznanja ili neke druge nagrade (Deci i Ryan, 2000). Teorija samodeterminacije pretpostavlja da socijalna okolina može omogućiti ili spriječiti intrinzičnu motivaciju ovisno o tome da li omogućuje pojedincu da zadovolji osnovne psihološke potrebe. Teorija govori o tri osnovne psihološke potrebe - potrebi za autonomijom, potrebi za kompetencijom i potrebi za povezanošću koje su ključne za motivaciju. Potreba za autonomijom odnosi se na

prirodnu težnju organizma za samoorganizacijom vlastitih ponašanja na način da ta ponašanja budu u skladu s unutarnjim doživljajem sebe (Deci i Ryan, 2000).

1.2. Materijalni uvjeti rada u školskim dvoranama

Materijalni uvjeti rada u školskim dvoranama su važni, ali ne i presudni faktor budući da nastavni proces ovisi o učiteljevom znanju i sposobnostima. U nastavi tjelesne i zdravstvene kulture, učitelj se treba brinuti o prostornim i vremenskim uvjetima održavanja nastave. Nastava se može održati u otvorenim i zatvorenim prostorima, na snijegu, ledu, vodi. Findak (1999) je podijelio sredstva, odnosno sprave, na pomagala i rekvizite. Oni se zatim dijele na standardna, ona koja se koriste i u drugim predmetima te na nestandardna, ona koja se koriste samo u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture (Findak, 1999).

1.2.1. Prostori

„Prostor za kineziološke aktivnosti je građevinski definiran i uređen prostor čija veličina i obrada trebaju biti usklađene sa zahtjevima određene kineziološke aktivnosti u svrhu sigurnog i humanog korištenja prostora bez obzira na vremenske i klimatske uvjete okoline“ (Findak, 1999:262). Tako postoje otvoreni i zatvoreni objekti u kojima se provodi nastava tjelesne i zdravstvene kulture, izvannastavne i izvanškolske aktivnosti (Findak, 1999).

Otvorenim standardnim objektima pripadaju igralište, atletska staza, skakališta, bacališta, slobodne zelene površine, polivalentna vježbališta, bazeni i poligoni. U otvorene nestandardne objekte pripadaju prirodna plivališta, sanjkališta, skijališta, klizališta... Važno je da otvoreni objekti ispunjavaju potrebne zdravstvene i higijenske uvjete, a da učenici imaju nesmetan i nesiguran rad. Prema Findaku (1999) postoje četiri površine otvorenih objekata, a to su travnate, zrnate, plastične i tvrde površine.

U zatvorene objekte pripadaju dvorane za tjelesnu i zdravstvenu kulturu, bazeni te prikladni prostori i prostorije za vježbanje. Najvažniji zatvoreni objekt za provođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture je dvorana jer omogućava kontinuirano provođenje nastave bez obzira na vremenske prilike. Važno je da se na početku nastave učenici upoznaju s kućnim redom, nazivom, namjenom i mjestom sprava i pomagala u dvorani budući da je o njoj potrebno brinuti (Findak, 1999).

1.2.2. Oprema

Oprema je ugrađeni ili pokretni element ili sadržaj kojim se opremaju aktivnosti, za razliku od tehničke opreme uz pomoć koje se stvaraju vanjski uvjeti za aktivnost“ (Findak, 1999). U opremu spadaju sprave i rekviziti pomoću kojih se može vježbati i uz pomoć kojih se provodi kontrolirano vježbanje.

Sprave su elementi na kojim se odvija tjelesna aktivnost. U nastavi tjelesne i zdravstvene kulture primjenjuju se strunjače, švedske ljestve, švedska klupa, švedski sanduk, kozlić, niske i visoke grede, odskočna daska, konop za penjanje, mornarske ljestve, preče, karike (Findak, 1999).

Rekviziti su predmeti koje učenik koristi u vježbanju ili natjecanju, a koriste se u gotovo svim organizacijskim oblicima rada u tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi. Rekviziti se mogu koristiti i u otvorenim i zatvorenim objektima, u svim dijelovima sata. u rekvizite se ubrajaju: kratke i duge vijače, lopte, medicinke, palice, trake, motke, obruči, kugle, sanjke, klizaljke, skije i drugo. Sprave i rekvizite važno je prilagoditi programskom sadržaju, a potrebno je pripaziti da odgovaraju težinom i veličinom dobi učenika (Findak, 1999).

U opremu spadaju i pomoćno-tehnička sredstva koja se koriste radi lakše organizacije rada. Ovdje spadaju štoperica, vaga, visinomjer, centimetarska traka, zviždaljka, zastavice, stalci i druga sredstva pomoću kojih se mogu obilježavati tereni, prostori za vježbanja za igru ili prvu pomoć (Findak, 1999).

1.2.3. Sredstva

Na nastavu tjelesne i zdravstvene kulture utječu i nastavna sredstva koja su vizualna, auditivna, audiovizualna i tekstualna. Učenici pomoću njih, nastavne tehnike, s demonstracijom puno brže svladavaju nova motorička gibanja zbog njihove temeljitosti koju inače ne bi primijetili pomoću žive demonstracije. Tako učenicima postaje sve razumljivije i zanimljivije kao i veća motivacija za rad. Osim toga, nastavna sredstva se mogu koristiti i za dobivanje dodatnih informacija, odnosno detalja motoričkog gibanja te tako upotpuniti učenička znanja. Nastavna sredstva mogu se koristiti i u izvannastavnim i izvanškolskim organizacijskim oblicima rada (Findak, 1999).

Vizualnim sredstvima pripadaju crteži, fotografije, plakati, sheme, tablice i drugo. Crteži potiču učenike na razmišljanje i bolje razumijevanje nastavnog sadržaja. Zidni plakati i fotografije imaju funkciju povezanosti s opisivanjem, objašnjavanje, korekcijom i analizom. Sheme, tablice i grafikoni koriste se za prenošenje različitih informacija.

Korisno bi bilo primjenjivati sva vizualna sredstva jer to može samo povećati njihov interes za tjelesnom aktivnošću (Findak, 1999).

Auditivna sredstva mogu biti radioemisije te CD-ROM. Glazba pozitivno utječe na učenike; omogućuje relaksaciju, bolje rezultate, omogućuje zadovoljstvo, inspiraciju i motivira za tjelesnim vježbanjem, a može se koristiti u svim dijelovima sata (Findak, 1999).

Audiovizualna sredstva sadrže vizualnu, auditivnu i verbalnu poruku. Njihova kombinacija snažno utječe na učenike kao izvor znanja. U audiovizualna sredstva spadaju TV-emisije, nastavni filmovi te multimedija. Ona mogu učenicima omogućiti upoznavanje s demonstracijom nekog motoričkog gibanja ili vježbe. Audiovizualna sredstva mogu se usporiti i uvećati te se tako vide detalji koje inače nije moguće vidjeti (Findak, 1999).

U tekstualna sredstva spadaju radni listovi, priručnici i časopisi. Radni listovi se koriste za individualni oblik rada, a mogu se provesti u bilo kojem dijelu sata. U priručnicima učenici mogu pronaći detalje o motoričkim gibanjima. U časopisima se mogu pronaći informacije o nabavi opreme, upoznavanje s rezultatima (Findak, 1999).

1.2.4. Tehnička sredstva i pomagala

U tehnička sredstva i pomagala spadaju grafoskop, kasetofon, radioprijamnik, video projektor, TV- prijamnik te uređaji poput pojačala, mikrofona, megafona i računala. Ova sredstva mogu se koristiti pojedinačno ili se funkcionalno povezati. Stoga to nazivamo multimedijски sklop ili model te uključuje tehničku opremu poput računala, televizijskog prijamnika, kasetofona i video projektor. Oni služe za prijenos informacija koje su potrebne učenicima u radu te omogućuju individualizirani i individualni rad u odgojno-obrazovnom procesu. Uspjeh primjene multimedijskog sklopa u području tjelesne i zdravstvene kulture ovisi o rukovanju tehničkim sredstvima te o učitelju koji mora biti zainteresiran za funkciju i primjenu istih (Findak, 1999).

1.3. Školsko okruženje

Školsko okruženje odnosi se na skup odnosa koji se javljaju među članovima školske zajednice, a određene su strukturnim, osobnim i funkcionalnim čimbenicima obrazovne ustanove (Tapia-Fonllem, Fraijo-Sing, Corral-Verdugo, Garza-Teran i Moreno-Barahona, 2020).

Znanstvenici školu svrstavaju vrlo blizu djetetova mikrosustava (Brofenbrenner; prema Deklava, 2009) tvrdeći da je škola za dijete, uz njegovu obitelj, najprirodnije

okruženje (Deklava, 2009). Škola kao novo socijalizacijsko okruženje postaje mjesto u kojem djeca i mladi testiraju svoje odrastanje, dolaze u odnose s vršnjacima i s odraslima koji nisu dio njihova primarnog „sigurnog okruženja“ (Maglica i Jerković, 2014). Znanstvenici koji su proveli istraživanja povezanosti tjelesne aktivnosti i školskog okruženja slažu se kako uz fizičke karakteristike školskog okruženja, važnu ulogu imaju i osobe (npr. učitelji) koji kreiraju školsko ozračje (Martin, McCaughy, Flory, Murphy, Wisdom, 2011). Kvaliteta školskog okruženja može imati direktan utjecaj na ponašanje, kognitivan, socijalan i emocionalan razvoj djece (Moore, O'Donnell i Sugiyama, 2003).

U tjelesno okruženje spadaju školske zgrade i fizički uvjeti škole, među kojima su dizajn, zvuk, svjetlost, temperatura, opremljenost razreda, škole, dvorana. U razredu, učitelji imaju slobodu organizirati njegov izgled i ugođaj, dok je izvan razreda, već sve djelomično određeno. U socijalno okruženje spada percepcija učenika o interakciji s drugima i obuhvaća dimenzije učiteljske potpore, promicanje uzajamnog poštovanja, promicanje interakcije vezane sa zadacima i promicanje ciljeva izvedbe (Patrick i Ryan, 2005).

2. Ciljevi istraživanja

Cilj istraživanja bio je ispitati povezanost percepcije učenika o njihovom školskom okruženju, koje čini odnos s učiteljima, učenicima, trenerima, opremljenost i uređenje škole te utjecaj na motivaciju učenika u sportu i vježbanju. Također, cilj je bio utvrditi postoje li statistički značajne razlike u percepciji školskog okruženja i motivaciji u sportu i vježbanju s obzirom na spol i dob.

Temeljna hipoteza ovog istraživanja jest da se ne očekuje povezanost između percepcije učenika o njihovom školskom okruženju i njihove motivacije u sportu i vježbanju.

Pomoćna hipoteza ovog istraživanja jest da se očekuju razlike u percepciji školskog okruženja na motivaciju u sportu i vježbanju s obzirom na spol i dob.

3. Metode rada

3.1. Uzorak ispitanika

Uzorak su sačinjavala djeca u dobi od 7 do 10 godina, učenici drugih, trećih i četvrtih razreda (N= 139) iz dviju škola s područja Krapinsko-zagorske županije.

3.2. Uzorak varijabli

Upitnik motivacije za sudjelovanjem (PMQ; Gill, Gross i Huddleston, 1983) sastoji se od 30 čestica podijeljenih u 6 podskala- *status/priznanje* (SR- *Status/Recognition*), *fitnes* (F- *Fitness*), *oslobađanje viška energije* (ER- *Energy Release*), *pripadnost skupini* (A- *Affiliation*), *vještina/kompetitivnost* (SC- *Skill/Competition*) i *timaska atmosfera* (TA- *Team Atmosphere*), a odgovaralo se na Likertovoj skali od 1 do 5 („uopće se ne slažem“ do „u potpunosti se slažem“).

Upitnik procjene školskog okruženja u tjelesnoj aktivnosti (Q-SPACE; Robertson-Wilson, Levesque i Holden, 2007) sastoji se od 16 čestica podijeljenih na 2 podskale- *tjelesno okruženje* (PE- *Physical Environment*) i *socijalno okruženje* (SE- *Social Environment*), a odgovaralo se prema Likertovoj skali od 1 do 5 („uopće se ne slažem“ do „u potpunosti se slažem“).

3.3 Način provođenja ispitivanja

Ispitivanja su provedena u ožujku 2021. godine. Učenici su ispunjavali upitnike u online obliku te u školi. Roditelji su potpisali pristanak za sudjelovanje, tako da su ispitana samo djeca koja su imala pristanak. Ispitivačica se držala *Etičkog kodeksa istraživanja s djecom* (Napredak, 2020), što je uz ostalo značilo da su učenici bili informirani o svojim pravima, kao npr. o mogućnosti svojevolumnog prekida testiranja u bilo kojem trenutku, o anonimnosti i drugim mogućnostima i pravima.

3.4. Metode analize podataka

Za sve upitnike izračunati su osnovni statistički parametri i to aritmetičke sredine, standardne devijacije i frekvencije.

Korelacija između varijabli *upitnika motivacije za sudjelovanje* ((PMQ; Gill i sur., 1983) ustanovljena je izračunavanjem Pearsonovog koeficijenta korelacija. Istim načinom izračunata je i *povezanost skala motivacije za sudjelovanje* ((PMQ; Gill i sur., 1983)) i *školskog okruženja* (Q-SPACE; Robertson-Wilson i sur., 2007).

Korelacije pojedinačnih čestica *upitnika motivacije za sudjelovanje* (PMQ; Gill i sur., 1983)) i *školskog okruženja* (Q-SPACE; Robertson-Wilson i sur., 2007), ustanovljene su

izračunavanjem Spearmanovog koeficijenta korelacije. Kako bi se usporedila razlika prema dobi, izračunata je analiza varijance (ANOVA) s pripadajućim post-hoc testovima. Podatci su analizirani u programu IBM SPSS Statistics 20.

4. Rezultati

4.1. Osnovni statistički pokazatelji i razlike motivacije za sudjelovanje i školskog okruženja

U tablici 1 prikazani su osnovni statistički pokazatelji upitnika motivacije za sudjelovanje (PMQ; Gill i sur., 1983). Prema rezultatima prikazanim u tablici, vidljivo je kako su najveće prosječne vrijednosti postignute u česticama „želim provoditi vrijeme s prijateljima“ (M=4.67, SD=.81), „volim se baviti nečime u čemu sam dobar“ (M=4.58, SD=1.09) i „volim se zabaviti“ (M=4.58, SD= 1.08), dok su najniži prosječni rezultati dobiveni u česticama „volim se osjećati važnim/važnom“ (M=3.35, SD=.70) i „želim biti popularan/popularna“ (M=3.35, SD=0.53). Najveće raspršenje rezultata prisutno je u česticama „volim izaći iz kuće“ (SD= 1.11) i „volim se baviti nečime u čemu sam dobar“ (SD=1.09). Najmanje raspršenje rezultata prisutno je u česticama „volim se osjećati važnim/važnom“ (SD= .53) i „volim sportski duh“ (SD= 0.51).

Tablica 1. Osnovni statistički pokazatelji upitnika motivacije za sudjelovanje (PMQ) (N=139)

Čestice	M (SD)	Min	Max	Med
1. Želim poboljšati svoje vještine.	4.30 (.76)	1	5	4
2. Želim provoditi vrijeme s prijateljima.	4.67 (.81)	2	5	5
3. Volim pobjeđivati.	3.95 (.71)	1	5	4
4. Želim potrošiti energiju.	3.88 (.76)	1	5	4
5. Volim se baviti sportom.	4.47 (.58)	2	5	5
6. Želim ostati u formi.	4.41 (.75)	1	5	5
7. Volim uzbuđenje.	4.37 (.79)	1	5	4
8. Volim timski rad.	4.50 (.55)	2	5	5
9. Moji roditelji i bliski prijatelji žele da se bavim sportom.	4.16 (.98)	1	5	4
10. Želim naučiti nove vještine.	4.45 (.72)	3	5	4

Legenda: M – aritmetička sredina, SD – standardno odstupanje, Min – najmanja moguća ocjena, Max – najveća moguća ocjena, Med - sredina distribucije rezultata

Tablica 1 nastavak. Osnovni statistički pokazatelji upitnika motivacije za sudjelovanje (PMQ) (N=139)

Čestice	M(SD)	Min	Max	Med
11. Volim upoznavati nove prijatelje.	4.52 (.82)	3	5	5
12. Volim se baviti nečime u čemu sam dobar.	4.58 (1.09)	3	5	5
13. Želim smanjiti napetost.	3.91 (1.08)	1	5	4
14. Volim nagrade.	4.32 (1.07)	1	5	4
15. Volim vježbati.	4.27 (.74)	1	5	4
16. Sviđa mi se kada imam nešto za raditi.	4.06 (.78)	1	5	4
17. Volim akciju.	4.38 (.57)	2	5	4
18. Volim sportski duh.	4.30 (.51)	2	5	4
19. Volim izaći iz kuće.	4.56 (1.11)	2	5	5
20. Volim se natjecati.	4.22 (.82)	1	5	4
21. Volim se osjećati važnim.	3.44 (.53)	1	5	4
22. Volim biti u timu.	4.30 (.59)	2	5	4
23. Želim se profesionalno baviti sportom.	3.61 (.92)	1	5	4
24. Želim biti fit.	4.13 (.57)	1	5	4
25. Želim biti popularan.	3.35 (.70)	1	5	4
26. Volim izazove.	4.21 (.70)	1	5	4
27. Volim učitelje i trenere.	4.31 (.57)	1	5	4
28. Želim biti prepoznat.	3.61 (.68)	1	5	4
29. Volim se zabaviti.	4.58 (1.08)	3	5	5
30. Volim koristiti dvoranu i opremu.	4.35 (.99)	1	5	4

Legenda: M – aritmetička sredina, SD – standardno odstupanje, Min – najmanja moguća ocjena, Max – najveća moguća ocjena, Med - sredina distribucije rezultata

U tablici 2 prikazane su frekvencije čestica upitnika za sudjelovanje (PMQ; Gill i sur., 1983). Djeca uživaju u druženju i zabavi s drugom djecom tako da je čestici „*želim provoditi vrijeme s prijateljima*“ najvišu ocjenu dalo 69% djece (n=96), čestici „*volim se zabaviti*“ 61% djece (n=85) i čestici „*volim upoznavati nove prijatelje*“ 55% djece (n=77). Također, djeca su u većini najviše ocjene dala česticama „*volim izaći iz kuće*“ (n= 83) i čestici „*volim se baviti nečime u čemu sam dobar*“ (n=82) što je vidljivo na slici 1. Čestici „*želim poboljšati svoje vještine*“ je 56% (n=78) učenika odgovorilo sa „*slažem se*“. Također, čestice na koju su najviše odgovarali sa „*slažem se*“ su „*sviđa mi se kada imam nešto za raditi*“ kojoj je takav odgovor dalo 52% (n=72) učenika, a česticama „*volim uzbuđenje*“, „*želim biti fit*“ i „*želim smanjiti napetost*“ isti odgovor je dalo 50% (n=70) učenika što je vidljivo na slici 2. Učenici su odgovorili s „*niti se slažem, niti se ne slažem*“ 29% (n=41) na „*volim se osjećati važnim*“, 27% (n=38) na „*želim se profesionalno baviti sportom*“, 25% (n=35) na „*želim biti popularan*“ i 24% (n=33) na „*želim biti prepoznat*“ vidljivo na slici 3. Čestice koje su dobile najviše ocjena 2, odnosno na koje je odgovoreno

s „ne slažem“ su „volim se osjećati važnim“ te „želim biti popularan“ sa 16% (n=22), čestica „želim se profesionalno baviti sportom“ dobila je 14% (n=20), a „želim biti prepoznat“ 13% (n=18) što se može pogledati na slici 4. Učenici su odgovorili s „uopće se ne slažem“ najviše na čestice „želim biti popularan“ 6% (n=9), a čestice koje su dobile 4% (n=6) takvih odgovora su „želim potrošiti energiju“, „želim biti prepoznat“ i „volim se osjećati važnim“ vidljivo na slici 5. Čestice koje su dobile najmanji broj najviših ocjena, pripadaju skali *status/priznanje*.

Najmanji raspon ocjena imaju čestice koje pripadaju skali *vještina/kompetitivnost*, a to su „želim naučiti nove vještine“ i „volim se baviti nečime u čemu sam dobar“, u kojima niti jedan učenik nije odgovorio „uopće se ne slažem“ i „ne slažem se“ kao i u česticama koje pripadaju skali *pripadnost skupini*, odnosno „volim upoznavati nove prijatelje“ i „volim se zabaviti“.

Tablica 2. Frekvencije upitnika motivacije za sudjelovanje (PMQ) (N=139)

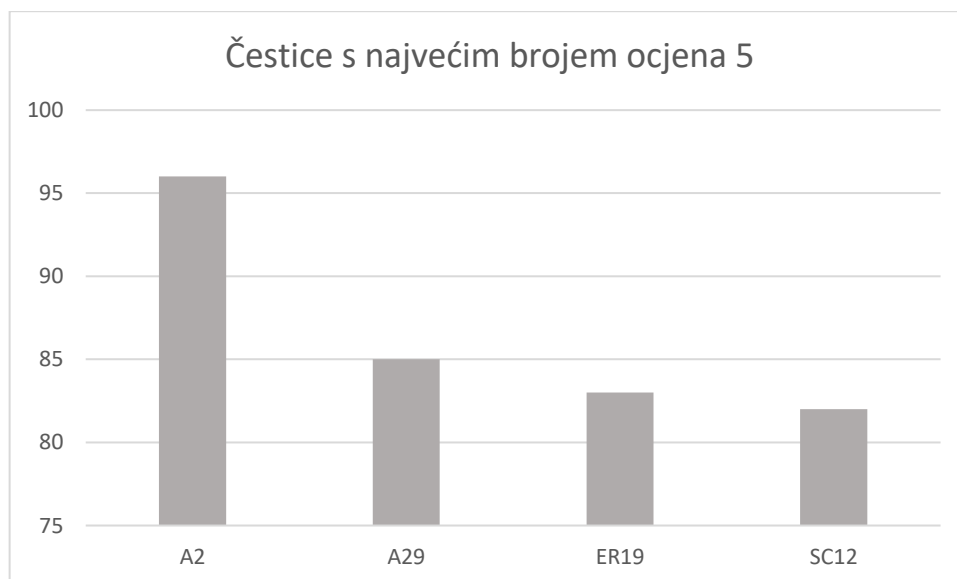
Čestice	1	2	3	4	5
1. Želim poboljšati svoje vještine.	3	1	2	78	55
2. Želim provoditi vrijeme s prijateljima.	0	1	1	41	96
3. Volim pobjeđivati.	4	5	31	53	46
4. Želim potrošiti energiju.	6	12	18	59	44
5. Volim se baviti sportom.	0	1	2	66	70
6. Želim ostati u formi.	1	3	8	55	70
7. Volim uzbuđenje.	1	2	4	70	62
8. Volim timski rad.	0	1	4	59	75
9. Moji roditelji i bliski prijatelji žele da se bavim sportom.	2	3	18	68	47
10. Želim naučiti nove vještine.	0	0	5	67	67
11. Volim upoznavati nove prijatelje.	0	0	5	57	77
12. Volim se baviti nečime u čemu sam dobar.	0	0	1	56	82

Legenda: 1-uopće se ne slažem, 2- ne slažem se, 3- niti se slažem niti se ne slažem, 4- slažem se, 5- u potpunosti se slažem

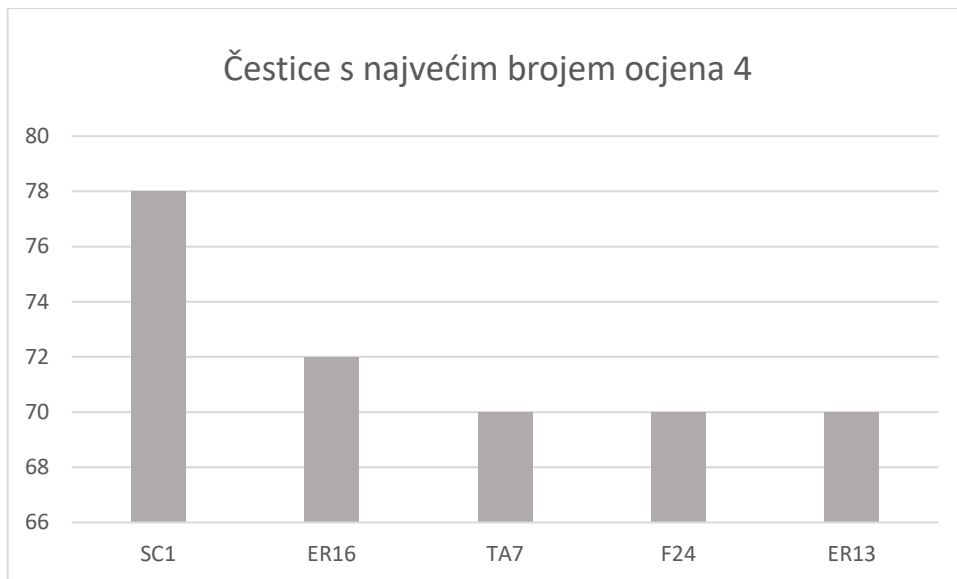
Tablica 2 nastavak. Frekvencije upitnika motivacije za sudjelovanje (*PMQ*) (N=139)

Čestice	1	2	3	4	5
13. Želim smanjiti napetost.	5	9	17	70	38
14. Volim nagrade.	1	1	12	63	62
15. Volim vježbati.	1	2	14	64	58
16. Sviđa mi se kada imam nešto za raditi.	2	3	21	72	41
17. Volim akciju.	0	3	9	59	68
18. Volim sportski duh.	0	5	10	62	62
19. Volim izaći iz kuće.	0	1	3	52	83
20. Volim se natjecati.	1	4	17	59	58
21. Volim se osjećati važnim.	6	22	41	45	25
22. Volim biti u timu.	0	4	12	62	61
23. Želim se profesionalno baviti sportom.	4	20	38	41	36
24. Želim biti fit.	2	3	17	70	47
25. Želim biti popularan.	9	22	35	57	16
26. Volim izazove.	1	4	14	66	54
27. Volim učitelje i trenere.	1	0	13	66	59
28. Želim biti prepoznat.	6	18	33	53	30
29. Volim se zabaviti.	0	0	4	50	85
30. Volim koristiti dvoranu i opremu.	1	1	9	66	62

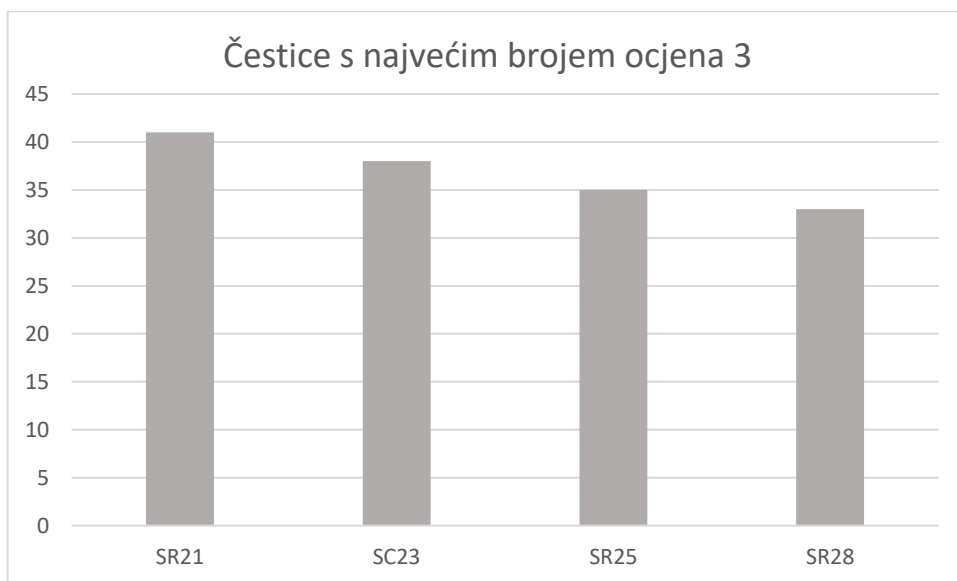
Legenda: 1-uopće se ne slažem, 2- ne slažem se, 3- niti se slažem niti se ne slažem, 4- slažem se, 5- u potpunosti se slažem

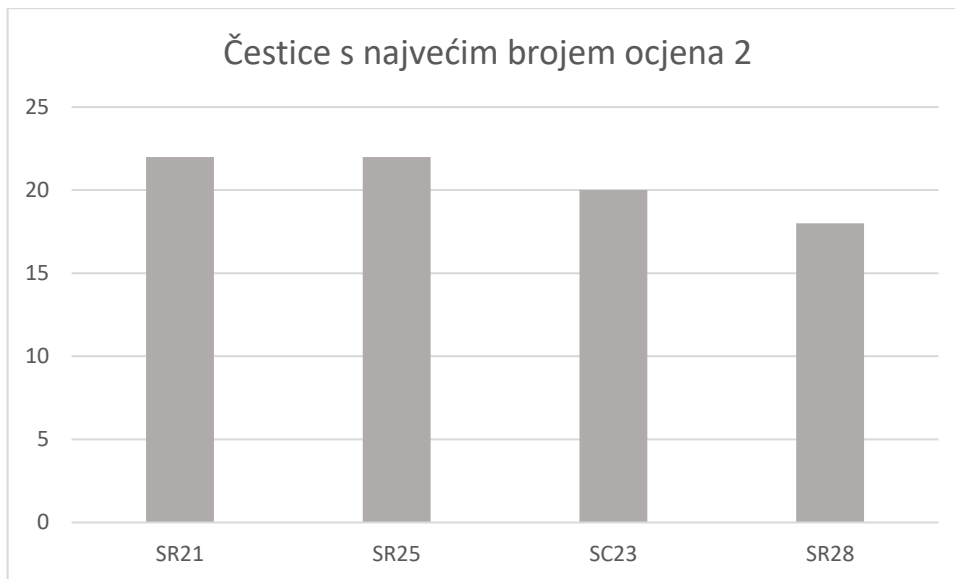
Slika 1. Čestice s najvećim brojem ocjena 5 („u potpunosti se slažem“)

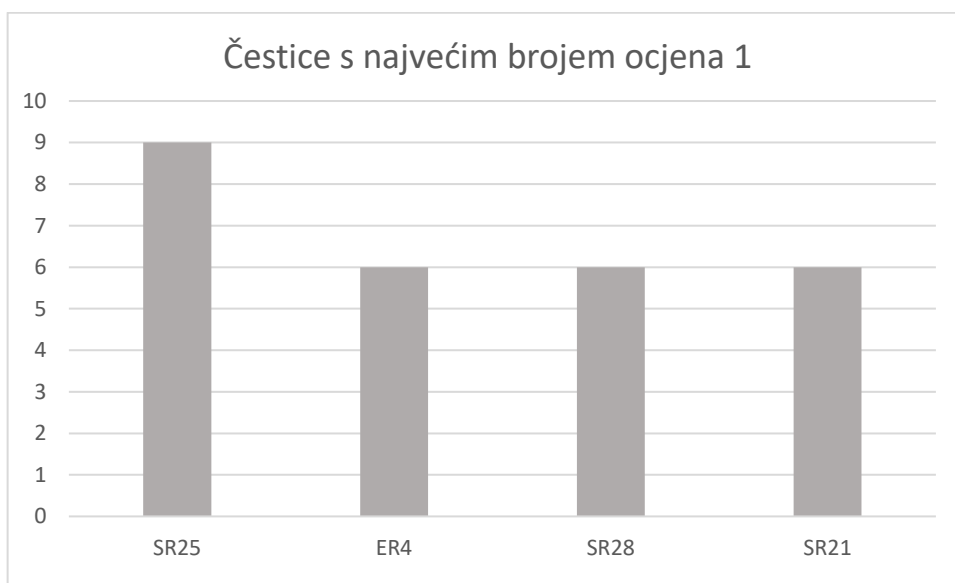
Slika 2. Čestice s najvećim brojem ocjena 4 („*slažem se*“)

Slika 3. Čestice s najvećim brojem ocjena 3 („*niti se slažem, niti se ne slažem*“)

Slika 4. Čestice s najvećim brojem ocjena 2 („ne slažem se“)

Slika 5. Čestice s najvećim brojem ocjena 3 („niti se slažem, niti se ne slažem“)

U tablici 3 prikazani su osnovni statistički pokazatelji *upitnika školskog okruženja (Q-SPACE; Robertson-Wilson i sur. 2007)*. Obrada podataka provedena je na podacima prikupljenima od strane 139 učenika. Prema rezultatima prikazanim u tablici 4, vidljivo je kako su najveće prosječne vrijednosti postignute u česticama „učitelji smatraju da je tjelesna aktivnost važna za učenike moje škole“ ($M=4.22$, $SD=.84$), „u tjelesnoj aktivnosti u kojoj sudjeluju i drugi učenici osjećam se sigurno“ ($M=4.12$, $SD=.86$) i „u mojoj školi

izvodimo raznolike aktivnosti na satu tjelesne i zdravstvene kulture“ (M=4.01, SD= .88), dok su najniži prosječni rezultati dobiveni u česticama „učitelji i ostalo osoblje organiziraju različite tjelesne i sportske aktivnosti izvan nastave“ (M=2.96, SD=1.22), „moja škola posjeduje kvalitetnu opremu za sport i tjelesne aktivnosti“ (M=3.23, SD=1.14) i „moja škola ima dovoljno opreme“ (M=3.26, SD=1.19). Najveće raspršenje rezultata prisutno je u česticama „u mojoj školi se učenici poslije nastave mogu baviti raznim tjelesnim aktivnostima ili sudjelovati u organiziranom sportu“ (SD= 1.24), „učitelji i ostalo osoblje organiziraju različite tjelesne i sportske aktivnosti izvan nastave“ (SD=1.22) i „moja škola ima dovoljno opreme“ (SD=1.19). Najmanje raspršenje rezultata prisutno je u česticama „učitelji smatraju da je tjelesna aktivnost važna za učenike moje škole“ (SD= .84), „u tjelesnoj aktivnosti u kojoj sudjeluju i drugi učenici osjećam se sigurno“ (SD= .86) i „u mojoj školi izvodimo raznolike aktivnosti na satu tjelesne i zdravstvene kulture (SD= .88).

Tablica 3. Osnovni statistički pokazatelji upitnika procjene školskog okruženja (*Q-SPACE*) (N=139)

Čestice	M (SD)	Min	Max	Med
1. U mojoj školi unutarnji prostori (npr. dvorana) su u dobrom stanju.	3.32 (1.14)	1	5	4
2. Moja škola posjeduje kvalitetnu opremu za sport i ostale tjelesne aktivnosti.	3.23 (1.14)	1	5	3
3. Moja škola ima dovoljno opreme.	3.26 (1.19)	1	5	3
4. U mojoj školi satovi tjelesne i zdravstvene kulture se izvode dovoljno puta tjedno.	3.50 (1.09)	1	5	4
5. U mojoj školi mogu doći do informacija o tjelesnim aktivnostima u mojoj sredini i do informacija o sportovima.	3.47 (1.06)	1	5	4
6. U mojoj školi izvodimo raznolike aktivnosti na satu tjelesne i zdravstvene kulture.	4.01 (.88)	1	5	4

Legenda: M – aritmetička sredina, SD – standardno odstupanje ocjena, Min – najmanja moguća ocjena, Max – najveća moguća ocjena, Med - sredina distribucije rezultata, M – aritmetička sredina SD – standardno odstupanje

Tablica 3 nastavak. Osnovni statistički pokazatelji upitnika procjene školskog okruženja (*Q-SPACE*) (N=139)

Čestice	M (SD)	Min	Max	Med
7. U mojoj školi učenici mogu sudjelovati u raznim sportskim ekipama.	3.41 (1.13)	1	5	4
8. U mojoj školi se učenici poslije nastave mogu baviti raznim tjelesnim aktivnostima ili sudjelovati u organiziranom sportu.	3.09 (1.24)	1	5	3
9. U mojoj školi imamo dobre trenere.	3.39 (1.14)	1	5	4
10. U mojoj školi drugi učenici me obično potiču da sudjelujem u sportu i ostalim tjelesnim aktivnostima.	3.40 (1.15)	1	5	4
11. Učitelji me obično potiču da budem tjelesni aktivan/na u školi.	3.78 (1.18)	1	5	4
12. U mojoj školi učitelji nadziru tjelesni aktivne učenike pod velikim i malim odmorima.	3.56 (1.04)	1	5	4
13. Učitelji i ostalo osoblje organiziraju različite tjelesne i sportske aktivnosti izvan nastave.	2.96 (1.22)	1	5	3
14. Učitelji smatraju da je tjelesna aktivnost važna za učenike moje škole.	4.22 (.84)	1	5	4
15. Prostor unutar i izvan škole su nadgledani.	3.85 (.95)	1	5	4
16. U tjelesnoj aktivnosti u kojoj sudjeluju i drugi učenici osjećam se sigurno.	4.12 (.86)	1	5	4

Legenda: M – aritmetička sredina, SD – standardno odstupanje ocjena, Min – najmanja moguća ocjena, Max – najveća moguća ocjena, Med - sredina distribucije rezultata, M – aritmetička sredina SD – standardno odstupanje

U tablici 4 prikazane su frekvencije upitnika školskog okruženja (*Q-SPACE*). Čestici „učitelji smatraju da je tjelesna aktivnost važna za učenike moje škole“ 41% djece (n=57) dalo je najvišu ocjenu, a nakon toga slijedi čestica „u tjelesnoj aktivnosti u kojoj sudjeluju i drugi učenici osjećam se sigurno“ koju je 35% djece (n=49), te čestice na koje je isto odgovorilo 29% (n=41) „u mojoj školi izvodimo raznolike aktivnosti na satu tjelesne i zdravstvene kulture“ i „učitelji me obično potiču da budem tjelesni aktivan/na u školi“ prikazano na slici 6. Učenici su sa „slažem se“ najviše odgovorili na sljedeće čestice: „u mojoj školi izvodimo raznolike aktivnosti na satu tjelesne i zdravstvene kulture“ 51% (n=71), „prostori unutar i izvan škole su nadgledani“ 50% (n=69), „u tjelesnoj aktivnosti u kojoj sudjeluju i drugi učenici osjećam se sigurno“ 49% (n=68) i „učitelji smatraju da je tjelesna aktivnost važna za učenike moje škole“ 46% (n=64) prikazano na slici 7. Vidljive na slici 8 su čestice koje su dobile najviše odgovora „ne

slazem se“, a jednak broj dobile su: „u mojoj školi se učenici poslije nastave mogu baviti raznim tjelesnim aktivnostima ili sudjelovati u organiziranom sportu“ i „moja škola ima dovoljno opreme“ 25% (n=35), a nešto manji broj „moja škola posjeduje kvalitetnu opremu za sport i ostale tjelesne aktivnosti“ i „učitelji i ostalo osoblje organiziraju različite tjelesne i sportske aktivnosti izvan nastave“ 23% (n=32). Čestice na koje su učenici u najvećem broju odgovorili s „u potpunosti se ne slažem“ su: „učitelji i ostalo osoblje organiziraju različite tjelesne i sportske aktivnosti izvan nastave“ 14% (n=20), „u mojoj školi se učenici poslije nastave mogu baviti raznim tjelesnim aktivnostima ili sudjelovati u organiziranom sportu“ 11% (n=15) te čestice koji su dobile jednak broj „u mojoj školi unutarnji prostori (npr. dvorana su u dobrom stanju“ i „u mojoj školi drugi učenici me obično potiču da sudjelujem u sportu i ostalim tjelesnim aktivnostima“ 9% (n=12) prikazano na slici 10. Čestice koje su dobile najmanji broj najveće ocjene su „učitelji i ostalo osoblje organiziraju različite tjelesne i sportske aktivnosti izvan nastave“ kojoj je samo 9% učenika (n=13) dalo najveću ocjenu te čestica „u mojoj školi unutarnji prostori (npr. dvorana) su u dobrom stanju“ kojoj je 12% učenika (n=17) dalo najvišu ocjenu.

Tablica 4. Frekvencije upitnika školskog okruženja (*Q-SPACE*) (N=139)

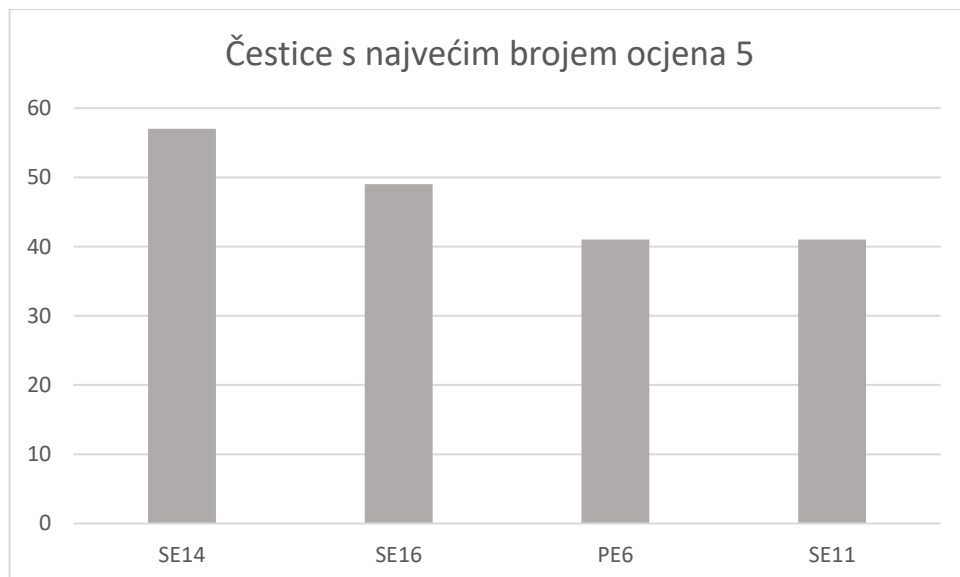
Čestice	1	2	3	4	5
1. U mojoj školi unutarnji prostori (npr. dvorana) su u dobrom stanju.	12	21	34	55	17
2. Moja škola posjeduje kvalitetnu opremu za sport i ostale tjelesne aktivnosti.	9	33	32	47	18
3. Moja škola ima dovoljno opreme.	8	35	35	35	26
4. U mojoj školi satovi tjelesne i zdravstvene kulture se izvode dovoljno puta tjedno.	4	30	20	63	22
5. U mojoj školi mogu doći do informacija o tjelesnim aktivnostima u mojoj sredini i do informacija o sportovima.	8	17	35	60	19

Legenda: 1-uopće se ne slažem, 2- ne slažem se, 3- niti se slažem niti se ne slažem, 4- slažem se, 5- u potpunosti se slažem

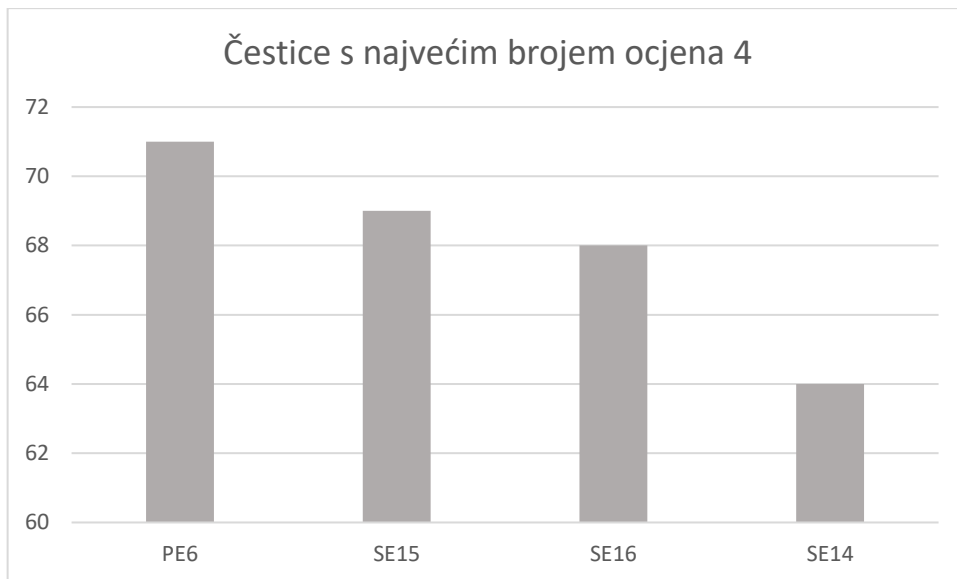
Tablica 4 nastavak. Frekvencije upitnika školskog okruženja (*Q-SPACE*) (N=139)

Čestice	1	2	3	4	5
6. U mojoj školi izvodimo raznolike aktivnosti na satu tjelesne i zdravstvene kulture.	2	8	17	71	41
7. U mojoj školi učenici mogu sudjelovati u raznim sportskim ekipama.	7	26	33	49	24
8. U mojoj školi se učenici poslije nastave mogu baviti raznim tjelesnim aktivnostima ili sudjelovati u organiziranom sportu.	15	35	32	37	20
9. U mojoj školi imamo dobre trenere.	10	22	32	54	21
10. U mojoj školi drugi učenici me obično potiču da sudjelujem u sportu i ostalim tjelesnim aktivnostima.	12	16	38	50	23
11. Učitelji me obično potiču da budem tjelesni aktivan/na u školi.	11	10	18	59	41
12. U mojoj školi učitelji nadziru tjelesni aktivne učenike pod velikim i malim odmorima.	4	23	26	63	23
13. Učitelji i ostalo osoblje organiziraju različite tjelesne i sportske aktivnosti izvan nastave.	20	33	32	41	13
14. Učitelji smatraju da je tjelesna aktivnost važna za učenike moje škole.	1	7	10	64	57
15. Prostor unutar i izvan škole su nadgledani.	3	11	23	69	33
16. U tjelesnoj aktivnosti u kojoj sudjeluju i drugi učenici osjećam se sigurno.	2	6	14	68	49

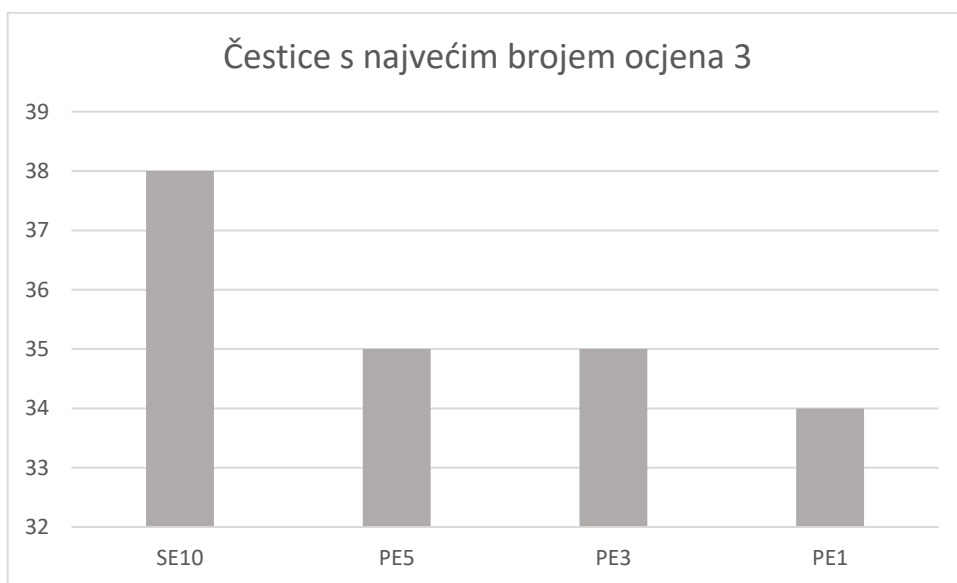
Legenda: 1-uopće se ne slažem, 2- ne slažem se, 3- niti se slažem niti se ne slažem, 4- slažem se, 5- u potpunosti se slažem

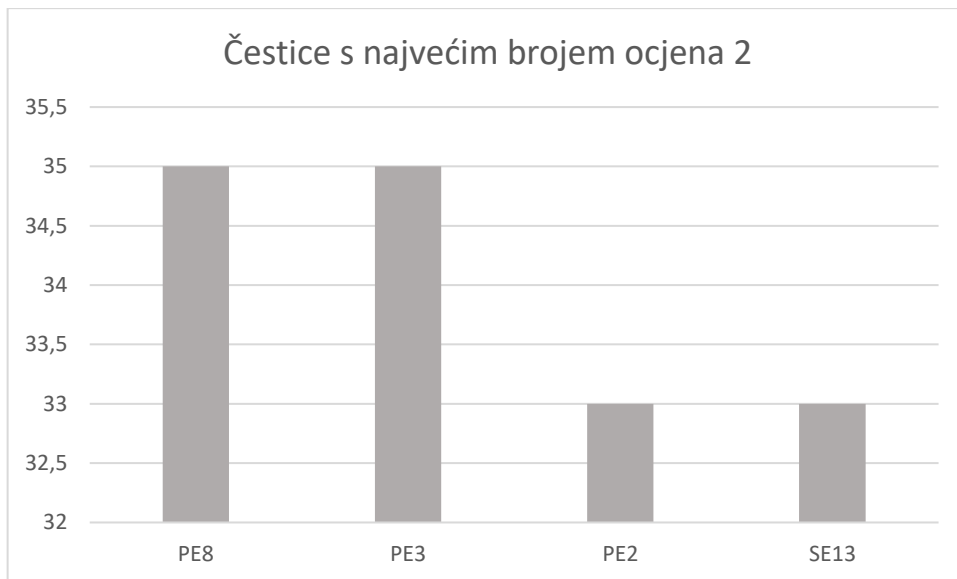
Slika 6. Čestice s najvećim brojem ocjena 5 („u potpunosti se slažem“)

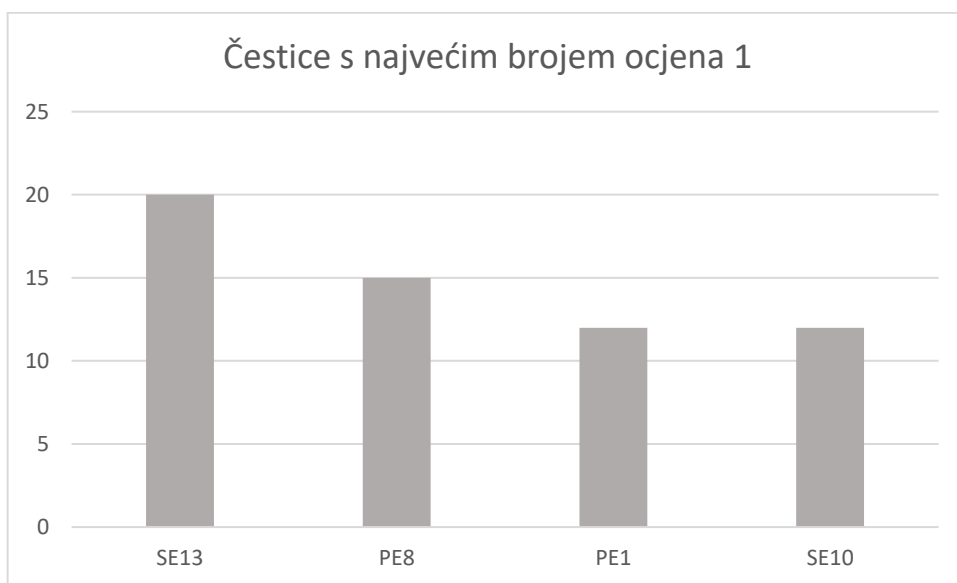
Slika 7. Čestice s najvećim brojem ocjena 4 („*slažem se*“)

Slika 8. Čestice s najvećim brojem ocjena 3 („*niti se slažem, niti se ne slažem*“)

Slika 9. Čestice s najvećim brojem ocjena 2 („ne slažem se“)

Slika 10. Čestice s najvećim brojem ocjena 1 („u potpunosti se ne slažem“)

U tablici 5 prikazana je analiza varijance (ANOVA) iz koje se može zaključiti kako je skala *socijalnog okruženja* na rubu statističke značajnosti [$F(2,136)=2.6$, $p=.078$]. Uz ANOVU-u izračunat je pripadajući post-hoc test nezavisne varijable dob koji je pokazao kako postoji rubna statistički značajna razlika između mlađih ($M=27.96$) i starijih učenika ($M=30.18$) na način da su stariji učenici postigli viši rezultat na skali *socijalno okruženje*.

Tablica 5. Analiza varijance (ANOVA)

Varijable	(df= 2,136)	F	p
Status/priznanje		.11	.90
Fitnes		1.84	.16
Oslobađanje viška energije		.02	.98
Pripadnost skupini		.98	.38
Vještina/kompetitivnost		1.02	.36
Timska atmosfera		2.33	.10
Tjelesno okruženje		1.12	.33
Socijalno okruženje		2.60	.08
Motivacija		.82	.44
Školsko okruženje		1.81	.17

Legenda: df- stupnjevi slobode, F- vrijednosti, p- statistička značajnost

Izračunat t-test prema spolu pokazao je da nisu pronađene statistički značajne razlike ni u jednoj skali. Drugim riječima, dječacima i djevojčicama su navedene skale jednako važne.

4.2. Povezanost skala motivacije za sudjelovanje i školskog okruženja

U tablici 6 prikazane su interkorelacije između ispitivanih skala. Najvišu povezanost motivacije pokazuju skale *fitnes* i *vještina/kompetitivnost* ($r= .67$, $p< .01$), *fitnes* i *timska atmosfera* ($r= .65$, $p< .01$), *vještina/kompetitivnost* i *timska atmosfera* ($r=$

.69, $p < .01$), *pripadnost skupini* i *vještina/kompetitivnost* ($r = .60$, $p < .01$) te *pripadnost skupini* i *timska atmosfera* ($r = .56$, $p < .01$).

Srednju povezanost imaju skale *status/priznanje* i *vještina/kompetitivnost* ($r = .49$, $p < .01$), *fitnes* i *pripadnost skupini* ($r = .48$, $p < .01$), *oslobađanje viška energije* i *vještina/kompetitivnost* ($r = .45$, $p < .01$), te *oslobađanje viška energije* i *timske atmosfere* ($r = .54$, $p < .01$). Nešto nižu srednju povezanost imaju skale *status/priznanje* i *oslobađanje viška energije* ($r = .36$, $p < .01$), *status/priznanje* i *pripadnost skupini* ($r = .39$, $p < .01$), te *fitnes* i *oslobađanje viška energije* ($r = .35$, $p < .01$).

Najnižu srednju povezanost imaju skale *status/priznanje* i *fitnes* ($r = .30$, $p < .01$) te *status/priznanje* i *timska atmosfera* ($r = .30$, $p < .01$), te skala *oslobađanje viška energije* i *pripadnost skupini* ($r = .32$, $p < .01$)

Tablica 6. Interkorelacijska matrica varijabli upitnika motivacije za sudjelovanje (*PMQ*; Gill i sur., 1983) ($N=139$)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. Status/priznanje		.30**	.36**	.39**	.49**	.30**
2. Fitnes			.35**	.48**	.67**	.65**
3. Oslobađanje viška energije				.32**	.45**	.54**
4. Pripadnost skupini					.60**	.56**
5. Vještina/kompetitivnost						.69**
6. Timska atmosfera						

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

U tablici 7 prikazana je povezanost između upitnika *motivacije za sudjelovanje* (*PMQ*; Gill i sur., 1983) i *školskog okruženja* (*Q-SPACE*). Najviša povezanost se pojavljuje između čestica „*moja škola posjeduje kvalitetnu opremu za sport i ostale tjelesne aktivnosti*“ i „*moja škola ima dovoljno opreme*“ ($\rho = .81$, $p < .01$). Nešto niža povezanost vidljiva je u česticama „*u mojoj školi učenici mogu sudjelovati u raznim sportskim aktivnostima*“ i „*u mojoj školi se učenici poslije nastave mogu baviti raznim tjelesnim aktivnostima ili sudjelovati u organiziranom sportu*“ ($\rho = .74$, $p < .01$), „*želim ostati u formi*“ i „*volim se baviti sportom*“ ($\rho = .64$, $p < .01$), „*volim akciju*“ i „*volim sportski duh*“ ($\rho = .62$, $p < .01$), „*u mojoj školi unutarnji prostori (npr. dvorana) su u dobrom stanju*“ i „*moja škola posjeduje kvalitetnu opremu za sport i ostale tjelesne*

aktivnosti“ ($\rho = .60$, $p < .01$). Ista povezanost ($\rho = .59$, $p < .01$) postoji između čestica „*želim naučiti nove vještine*“ i „*volim upoznavati nove prijatelje*“ te čestica „*želim naučiti nove vještine*“ i „*volim uzbuđenje*“.

Niska povezanost koja iznosi ($\rho = .01$, $p = .89$) postoji između čak 19 čestica. Prva povezanost je između čestica „*volim vježbati*“ i „*volim se osjećati važnim/važnom*“, slijedi povezanost između čestice „*u mojoj školi satovi tjelesne i zdravstvene kulture se izvode dovoljno puta tjedno*“ koja ima statistički neznačajnu povezanost s česticama „*volim akciju*“, „*volim izaći iz kuće*“, „*želim smanjiti napetost*“ i „*volim se osjećati važnim/važnom*“. Čestica „*u mojoj školi učitelji nadziru tjelesni aktivne učenike pod velikim i malim odmorima*“ ima nisku povezanost s česticama „*volim se osjećati važnim/važnom*“, „*želim biti prepoznat/prepoznata*“ i „*volim uzbuđenje*“. Čestica „*volim pobjeđivati*“ ima jednako nisku povezanost s česticama „*volim se baviti nečime u čemu sam dobar/dobra*“, „*volim učitelje i trenere*“ i „*u mojoj školi učenici mogu sudjelovati u raznim sportskim aktivnostima*“. Sljedeća čestica je „*volim se osjećati važnim/važnom*“ koja ima nisku povezanost s česticom „*učitelji me obično potiču da budem tjelesni aktivan/na u školi*“, nakon nje slijedi čestica „*želim biti popularan/popularna*“ koja ima istu povezanost s česticom „*učitelji i ostalo osoblje organiziraju različite tjelesne i sportske aktivnosti izvan nastave*“. Čestica „*želim biti fit*“ ima jednaku povezanost s česticom „*u mojoj školi se učenici poslije nastave mogu baviti raznim tjelesnim aktivnostima ili sudjelovati u organiziranom sportu*“. Čestica „*učitelji i ostalo osoblje organiziraju različite tjelesne i sportske aktivnosti izvan nastave*“ ima također nisku povezanost ($\rho = .01$, $p = .89$) sa česticama „*volim upoznavati nove prijatelje*“, „*volim uzbuđenje*“ i „*želim smanjiti napetost*“. Čestica „*želim potrošiti energiju*“ ima statistički nisku povezanost sa česticama „*u mojoj školi izvodimo raznolike aktivnosti na satu tjelesne i zdravstvene kulture*“ i „*u mojoj školi učenici mogu sudjelovati u raznim sportskim aktivnostima*“.

Tablica 7. Korelacija čestica upitnika motivacije za sudjelovanje (*PMQ*) i školskog okruženja (*Q-SPACE*) (N=139)

Čestice	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.	42.	43.	44.	45.	46.
1. Volim vježbati		.37**	.38**	.58**	.36**	.31**	.49**	.34**	.04	.13	.35**	.01	.06	.10	.33**	.51**	.52**	.37**	.40**	.40**	.22**	.34**	.36**	.36**	.34**	.45**	.52**	.36**	.14	.16	.19*	.18*	.12	-.04	.30**	.34**	.34**	.28**	.20*	.14	.18*	.26**	.16	.38**	.24**	.29**
2. Sviđa mi se kada imam nešto za raditi.			.37**	.56**	.36**	.48**	.36**	.18*	.09	.16	.39**	.20*	.10	.12	.33**	.29**	.41**	.26**	.26**	.36**	.17*	.41**	.48**	.41**	.43**	.27**	.23**	.29**	.22**	.28**	.02	.08	.07	.03	.22**	.26**	.24**	.24**	.25**	.25**	.25**	.25**	.17*	.21*	.10	.25**
3. Volim akciju.				.62**	.34**	.36**	.37**	.30**	.09	.26**	.42**	-.01	.14	.16	.29**	.28**	.38**	.37**	.38**	.30**	.18*	.35**	.35**	.39**	.25**	.38**	.27**	.45**	.22**	.29**	.04	.15	.14	.01	.20*	.23**	.28**	.28**	.17*	.28**	.24**	.07	.11	.31**	.23**	.34**
4. Volim sportski duh.					.47**	.55**	.46**	.42**	.04	.26**	.45**	.04	.17*	.11	.40**	.47**	.57**	.43**	.46**	.49**	.22*	.42**	.49**	.52**	.42**	.52**	.48**	.49**	.27**	.34**	.10	.21*	.17*	.04	.21*	.37**	.27**	.21*	.26**	.29**	.30**	.20*	.11	.34**	.21*	.43**
5. Volim izaći iz kuće.						.46**	.30**	.42**	.15	.30**	.34**	.08	.15	.07	.25**	.38**	.37**	.38**	.16	.28**	.33**	.25**	.21*	.38**	.34**	.33**	.38**	.31**	.16	.14	.04	.09	.12	.01	0.15	.30**	.16	.05	.05	.15	.17*	.12	-.01	.24**	.09	.18*
6. Volim biti u timu.							.31**	.32**	-.03	.17*	.43**	.03	.14	.03	.41**	.39**	.46**	.28**	.23**	.42**	.27**	.49**	.36**	.39**	.48**	.36**	.32**	.44**	.16	.23**	.05	.10	.17	.13	.12	.29**	.27**	.13	.19*	.21*	.24**	.19*	.03	.27**	.08	.31**
7. Volim izazove								.38**	.10	.11	.33**	.10	.16	.23**	.32**	.40**	.57**	.41**	.44**	.36**	.22**	.32**	.31**	.38**	.44**	.41**	.35**	.47**	.02	.30**	.07	.13	.14	.07	.27**	.30**	.39**	.34**	.29**	.24**	.22**	.23**	.23**	.37**	.40**	.42**
8. Volim se zabaviti									.12	.32**	.26**	.09	.18*	.17*	.19*	.28**	.40**	.51**	.15	.25**	.35**	.27**	.26**	.37**	.31**	.52**	.35**	.38**	-.06	.09	0.02	.05	.05	-.01	.08	.30**	.13	.05	.07	.09	.06	.01	-.03	.27**	.16	.34**
9. Volim pobjeđivati.										.47**	.22**	.32**	.34**	.28**	.28**	.14	.10	.14	.01	.14	.17	-.04	.09	.06	.01	.13	.15	.22**	.14	.09	.11	.13	.19*	.10	.19*	.11	.01	-.06	.10	.08	.18*	-.02	.03	.23**	.02	.17*
10. Volim nagrade.											.25**	.34**	.33**	.24**	.18*	.25**	.30**	.40**	0.16	.30**	.23**	.05	.20*	.36**	.05	.31**	.15	.41**	.14	.25**	.05	.08	.09	.13	.18*	.11	.02	-.12	-.15	.14	.19*	.03	-.01	.29**	.14	.20*
11. Volim se natjecati.												.12	.27**	.26**	.43**	.37**	.44**	.24**	.20*	.32**	.12	.28**	.30**	.36**	.18*	.42**	.40**	.30**	.11	.22**	-.10	.06	.10	-.03	.12	.24**	.24**	.11	.12	.25**	.16	.11	.10	.29**	.14	.20*
12. Volim se osjećati važnim/važnom.													.43**	.34**	.08	-.01	.10	.21*	-.06	.13	.06	-.12	.18*	.19*	.05	.07	.07	.14	.22**	.08	.00	-.01	-.07	.01	.00	-.02	-.02	-.25	-.11	.00	.01	-.04	.10	.09	-.11	.03
13. Želim biti popularan/popularna.														.58**	.22**	.16	.29**	.25**	.30**	.26**	.09	-.08	.14	.15	.15	.24**	.23**	.24**	.17*	.17*	.04	.13	.09	.06	.09	.18*	.09	.00	-.01	.19	.13	-.01	.01	.19*	.03	.14
14. Želim biti prepoznat/prepoznata.															.13	.11	.24**	.22**	.20*	.18*	.14	-.01	.17*	.11	.12	.23**	.14	*	.08	.15	-.12	.02	.00	-.03	.02	.09	-.01	.00	-.07	.08	.13	.01	.04	.22**	.13	.11
15. Želim poboljšati svoje vještine.																.34**	.38**	.22**	.26**	.37**	.30**	.35**	.37**	.25**	.31**	.26**	.36**	.30**	.15	.13	-.05	-.05	-.04	-.06	.08	.19*	.17*	.06	.12	.20*	.18*	.17*	.11	.25**	.14	.28**
16. Želim ostati u formi.																	.50**	.33**	.41**	.50**	.31**	.41**	.37**	.33**	.29**	.35**	.64**	.48**	.15	.23**	.14	.13	.13	.00	.19*	.25**	.27**	.14	.20*	.14	.12	.17*	.08	.37**	.18*	.19*
17. Želim naučiti nove vještine.																		.51**	.44**	.46**	.34**	.36**	.45**	.59**	.48**	.42**	.45**	.59**	.13	.34**	.06	.08	.05	.08	.17	.26**	.22**	.12	.11	.22**	.17*	.19*	.10	.40**	.27**	.32**

*p< 0.05 , **p< 0.01

Skale *tjelesno okruženje* i *socijalno okruženje* upitnika *školskog okruženja (Q-SPACE)* pokazuju visoku povezanost ($r = .61, p < .01$).

Iz tablice 8 vidljivo je da su sve relacije *školskog okruženja* i *motivacije za sudjelovanje* statistički značajne.

Može se zapaziti kako motivi za sudjelovanje imaju najvišu povezanost sa *socijalnim okruženjem*. *Socijalno okruženje* pokazuje srednju povezanost na svim skalama osim sa skalom *status/priznanje*. Najvišu srednju povezanost ima sa skalom *vještina/kompetitivnost* ($r = .47, p < .01$) i *timskom atmosferom* ($r = .44, p < .01$). Nešto nižu povezanost ima sa skalama *fitnes* ($r = .30, p < .01$) i *oslobađanje viška energije* ($r = .30, p < .01$). Nisku povezanost ima sa skalom *pripadnost skupini* ($r = .23, p = .01$). Skala *tjelesno okruženje* ima srednju povezanost sa skalama *timske atmosfere* ($r = .31, p < .01$), *vještine/kompetitivnosti* ($r = .31, p < .01$), a nisku sa skalom *fitnesa* ($r = .27, p = .001$).

Tablica 8. Povezanost varijabli upitnika *motivacije za sudjelovanje (PMQ; Gill i sur., 1983)* i *školskog okruženja (Q-SPACE)*

	Tjelesno okruženje	Socijalno okruženje
SR Status/priznanje	.11	.15
F Fitnes	.27**	.30**
ER Oslobađanje viška energije	.13	.30**
A Pripadnost skupini	.14	.23**
SC Vještina/kompetitivnost	.31**	.47**
TA Timska atmosfera	.32**	.44**

Legenda: *A - pripadnost (Affiliation), F - fitnes – razina tjelesne spremnosti (Fitness), SC - vještina/kompetitivnost (Skill/Competition), TA - timska atmosfera (Team Atmosphere), SR - status/priznanje (Status/Recognition), ER - oslobađanje viška energije (Energy/Release)*

5. Rasprava

Cilj istraživanja bio je ispitati povezanost percepcije učenika o njihovom školskom okruženju i odnosu s učiteljima, učenicima, trenerima te s opremljenošću i uređenjem škole te utjecaju školskog okruženja na motivaciju učenika u sportu i vježbanju. Također, cilj je bio utvrditi postoje li statistički značajne razlike u percepciji školskog okruženja na motivaciju u sportu i vježbanju s obzirom na spol i dob.

Prema temeljnoj hipotezi ovog istraživanja nije očekivana povezanost percepcije učenika o njihovom školskom okruženju i njihove motivacije u sportu i vježbanju te se ta hipoteza odbacuje budući da je ovo istraživanje pokazalo kako postoji povezanost percepcije o školskom okruženju i motivacije u sportu i vježbanju.

Djeca u ovom istraživanju su odgovorila kako učitelji u njihovoj školi smatraju da je tjelesna aktivnost važna. Findak (1999) navodi da je važno razviti pravilne stavove prema zdravlju i bolestima te poduzeti mjere za čuvanje i unapređivanje zdravlja što učitelji u današnje vrijeme sve više naglašavaju. Djecu je potrebno što više educirati jer tako nastaje potreba za sportom, a time raste i njihova motivacija. Ip i sur. (2017) utvrđuju da s pozitivnim okruženjem za podupiranje i osnaživanje na satovima tjelesnog odgoja, raste motivacija i zadovoljstvo djece, a to dovodi do veće motivacije za vježbanjem u školi i u slobodno vrijeme. Tjelesna i zdravstvena kultura treba ostati važan alat u školama za promicanje tjelesne aktivnosti i tjelesne spremnosti (Ministerio de Sanidad, 2009). Djeca se osjećaju sigurno u aktivnostima u kojima sudjeluju i drugi učenici. Istraživanja sugeriraju da su roditelji povećali strah djece od ozljeda u tjelesnim aktivnostima te da je to razlog zašto se djeca više ne bave u tolikoj mjeri tjelesnim aktivnostima (Huberty, Dinkel, Coleman, Beighle, Apenteng 2012). Mnogo djece u ovom istraživanju je odgovorilo kako se u njihovoj školi izvode raznolike aktivnosti na satu tjelesne i zdravstvene kulture. Djeca smatraju kako se ne organizira dovoljno tjelesnih i sportskih aktivnosti izvan nastave. Provedena istraživanja pokazuju kako učitelji smatraju da škola ima odgovornost pružanja tjelesnih i sportskih aktivnosti izvan škole, no također neki učitelji smatraju kako su roditelji odgovorni za tjelesnu aktivnost svoje djece. Također, u istom istraživanju, učitelji smatraju da su prepreke u organiziranju izvannastavnih aktivnosti nedostatak raspoložive ili kvalitetne opreme (Huberty i sur. 2012) Neki od problema koje su naveli Brust i Mlinarević (2009) su mala zainteresiranost učitelja za novim programima izvannastavnih aktivnosti, nemogućnost škole da bolje opremi prostor za izvannastavne aktivnosti; nemogućnost ponude više različitih izvannastavnih

aktivnosti radi povećanog broja sati i učitelja. Trudeau i Shepard (2008) navode da se u obrazovnom sustavu stječe dojam da nastavnici, učenici i studenti pridaju nerazmjerno veću važnost teorijskim predmetima u odnosu na jedini predmet koji izravno utječe na kompletan antropološki status pojedinca, a to je tjelesna i zdravstvena kultura. Često se smatra da tjelovježba predstavlja prepreku mnogim drugim obrazovnim aktivnostima jer im oduzima vrijeme. Đonlić, Berčić, Perak, Smojver Ažić i Takšić (2015) navode kako nije rijetkost da u osnovnoj školi učitelji/ice od 1. do 4. razreda uskraćuju djeci sat tjelesne i zdravstvene kulture kako bi dodatno uvježbavali zadatke iz matematike ili materinjeg jezika i sl. Roditelji, školski nastavnici, pa i treneri u pojedinim klubovima nerijetko kažnjavaju djecu zabranom odlaska na sportske treninge kako bi popravila ocjene iz teorijskih predmeta (Đonlić i sur. 2015). Trudeau i Shepard (2008) utvrđuju kako se može dodati jedan sat tjelesne i zdravstvene kulture, a oduzimajući jedan sat teorijske nastave bez da se povrijede akademska postignuća učenika. Suprotno tome, uzimajući vrijeme tjelesnog odgoja i njegovo dodavanje u teorijske predmete, ne poboljšava ocjene iz teorijskih predmeta (prema Story, Nanney, Schwartz 2009). Učitelji bi trebali upoznati učenike kako se pravilno odnositi prema opremi jer se dio opreme uništi zbog neznanja. Većina škola bi trebala dodatno ulagati u kvalitetnu opremu, prostor te očuvanje istog. Takva razmišljanja dovode do toga da postoji značajna korelacija između skala *tjelesno i socijalno okruženje*. Prema Šundi, Tvorek, Nabršnigg i Knjazu (2011), ako se nastava tjelesne i zdravstvene kulture provodi u primjerenim materijalno-tehničkim uvjetima, onda će uspjeh i rezultati učenika biti bolji nego da se tjelesno vježbanje provodi u lošijim uvjetima poput neprimjerenih prostora bez sprava i rekvizita. (Šunda i sur. 2011). Provedeno je mnogo istraživanja o utjecaju školskog okruženja na motivaciju učenika. Farley utvrđuje da škole s igralištima imaju aktivnije učenike od onih bez igrališta (prema Jones, Jones, Sluijs, Panter, Harrison, Griffin 2010), a isto tako da je estetski ugodno okruženje povezano s višim razinama tjelesne aktivnosti kod odraslih, pa je moguće da isto vrijedi za djecu. Lindholm (prema Ozdemir i Yılmaz, 2008) utvrđuje kako su aktivnosti učenika u prirodnim školskim dvorištima i igralištima kreativnije od aktivnosti učenika u dvorištima i igralištima kojima nedostaju prirodni elementi, a Fhortoft i Sageie smatraju da takva okruženja ne utječu samo na tjelesnu aktivnost već i na učenje i kognitivne sposobnosti (prema Ozdemir i Yılmaz 2008). U istraživanju su učenici ispitani o njihovim idejama i percepciji školskih dvorišta, a većina je istaknula nedostatak drveća i zelenila (Ozdemir i Yılmaz, 2008). Škola treba osigurati djeci prikladan pristup sigurnim prostorima za igru i vrijeme za bavljenje spontanom igrom i aktivnostima izvan razreda

(MDS, 2009). Učenici smatraju kako ne mogu pronaći dovoljno informacija o sportu u zajednici u svojoj školi. MDS (2009) smatra kako bi škole trebale razviti poboljšane odnose sa sportskim klubovima, organizacijama, kampovima i sl. kako bi mladi i njihove obitelji bile izloženije tjelesnim aktivnostima i kako bi im se omogućio lak pristup aktivnostima. Andersen, Csrespo, Barlett, Cheskin i Pratt (prema Ozdemir i Yılmaz, 2008) smatraju kako djeca u slobodno vrijeme postaju sve manje aktivna zbog neaktivnog načina života i navika kod kuće te za povećanje tjelesne aktivnosti treba razmotriti načine na koje je njihovo okruženje oblikovano. Škole su odavno prepoznate kao ključna stavka za promicanje i doprinos tjelesnoj aktivnosti jer djeca tamo provode velik dio vremena. Fhortoft i Sageie (prema Ozdemir i Yılmaz 2008) navode kako je percepcija učenika o školskom okruženju, bilo u zatvorenom ili otvorenom, izravno povezano s njihovim zadovoljstvom tim okruženjem, a zadovoljstvo učenika promiče aktivnije ponašanje. Slobodna igra nakon školskog sata može se provesti bez značajnih povećanja troškova, kao i poticanje učitelja da sponzoriraju programe tjelesne aktivnosti nakon škole (Young, Felton, Grieser, Elder, Lee i Kubik 2007). Također, istraživanje pokazuje da učestalost nastave tjelesnog odgoja i pristup školskim objektima utječu na tjelesnu aktivnost (Durant, Harris, Doyle, Person, Saelens, Kerr, Norman, Sallis 2009).

Pomoćna hipoteza ovog istraživanje jest da se očekuju razlike u percepciji školskog okruženja na motivaciju u sportu i vježbanju s obzirom na spol i dob. Pomoćna hipoteza je djelomično potvrđena, odnosno ne postoji statistički značajna razlika s obzirom na spol, dok postoji rubna statistički značajna razlika između mlađih i starijih učenika na način da su stariji učenici postigli viši rezultat na skali socijalno okruženje. Aktivnost djece s vremenom opada. Bandura (1986) u socijalno kognitivnoj teoriji smatra da su djeca koja se smatraju sposobnijima i imaju visoko samopouzdanje, sklonija sudjelovanju u tjelesnoj aktivnosti. U slučaju da se osjećaju nespremni za neku tjelesnu aktivnost, smanjuje im se motivacija, a u tom slučaju, postoji velika vjerojatnost da će djeca odustati od te tjelesne aktivnosti. Djecu treba uključivati u razne aktivnosti kako bi dostigli više razine sposobnosti, a time bi im se povećala motiviranost. Također postoji vjerojatnost da učenici četvrtih razreda ne opaze vlastiti napredak te odustanu od usavršavanja i poboljšanja vještine. U socijalnu okruženju, postoji razlika između učenika od 7 ili 8 godina i učenika od 9 ili 10 godina. Budući da se pod socijalnim okruženjem smatra odnos s učiteljima, trenerima, drugim učenicima, svaki učenik ima vlastito mišljenje o njima. U analizi napravljenoj prema spolu nisu pronađene razlike. Prijašnja istraživanja koja su

proveli Azzarizo i Solmon pokazala su kako dječaci i djevojčice imaju različitu motivaciju i potrebu za sportom (prema Soares, Antunes, Tillaar, 2013). Navedeno istraživanje je također pokazalo da dječaci i djevojčice imaju pozitivno mišljenje o sportu u školi. Izgleda da je to povezano s intrinzičnom motivacijom i uživanjem u igri i natjecanju, a razlike su pronađene u motivima popularnosti ili napredovanju u sportu gdje je to važnije dječacima (Soares i sur. 2013). Dječacima je izgleda važnije natjecati se i biti popularan. Kilpatric, Hebert i Bartholomew (prema Soares i sur. 2013) navode kako su uživanje u sportu, fitnes i tjelesna aktivnost važniji ženskoj populaciji, dok muška populacija više uživa u natjecanju.

Djeca su odgovorila kako najviše vole provoditi vrijeme s prijateljima, a nije im važno da se osjećaju važno i da budu popularni. Prema teoriji izbora (Glasser, 1998), sportske aktivnosti mogu koristiti i zadovoljavanju djetetovih osnovnih potreba za moći, slobodom, pripadanjem i zabavom. Petz (2005) smatra kako motivirane osobe tjera nešto iznutra, odnosno motiviraju ih potrebe, impulsi, strast, želje ili neki drugi motivi usmjereni prema postizanju cilja koji djeluju kao poticaj za djelovanje. Ovo potvrđuje da su djeca intrinzično motivirana jer im, sudeći prema rezultatima ovog istraživanja nije važan isključivo krajnji ishod.

Djeca žele provoditi vrijeme s prijateljima i upoznavati nove prijatelje te boraviti izvan kuće. Ovo je suprotno istraživanju Meurisa (prema Ciocan, Milon i Mares, 2017) u kojem je ustanovljeno kako su privatni razlozi (uživanje u sportu, zdravlje i higijena te zabava) važniji od društvenih razloga (upoznavanja novih prijatelja). Najmanji raspon ocjena je imala skala *vještina/kompetitivnost*. Istraživanje Zhu i Chen (2013) pokazuje da su tjelesne vještine naučene u tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi važne za sudjelovanje učenika u tjelesnim aktivnostima nakon škole. Autori smatraju kako je ovo otkriće vrlo važno jer tjelesna i zdravstvena kultura doprinose promjeni ponašanja nakon škole. Djeca koja su motivirana razvijanjem i usavršavanjem vještina, vole biti dio grupe i tako postići zajednički cilj. Rezultati ovog istraživanja slažu se sa istraživanjima koja tvrde da je pripadnost skupini djeci isto toliko važna koliko i učenje i usavršavanje vještina, proživljavanje uzbuđenja natjecanja i sama fizička aktivnost (Weiss, 1993). Slično pokazuje i istraživanje Eime, Young, Harvey, Charity i Payne (2013), sudeći prema kojem timske aktivnosti potiču djecu da se međusobno podržavaju, preuzimaju vodeće uloge i surađuju kako bi postigli zajednički cilj, a to bi u konačnici moglo dovesti do većeg osjećaja pripadnosti vršnjacima. Djecu koju motivira popularnost i „dokazivanje“, ne motivira u tolikoj mjeri ljubav za vježbanjem i timska atmosfera. Vallerand (1997)

navodi kako mlađa djeca sudjeluju u tjelesnim aktivnostima jer smatraju kako je važno biti dobar, žele impresionirati učitelje ili osvojiti nagradu.

Može se zaključiti da se motivacija starenjem smanjuje, ili barem mijenja, a prema Mišigoj – Duraković, Medved, Duraković (1999) poznato je kako nakon povećanja aktivnosti djeteta u razdoblju ranog puberteta aktivnost opada, pa je izgleda rani pubertet ključno razdoblje za djelovanje. Djeca trebaju stvoriti navike za vježbanjem i sudjelovanjem u sportu kako bi se utjecalo na pozitivnu transformaciju stavova i vrijednosti.

6. Zaključak

Djeca od najranije dobi spontano pokazuju interes za tjelesno kretanje i sport tako da ih treba što više podržavati i motivirati budući da se kroz sport i vježbanje može puno toga postići. Mnoga djeca oponašanjem aktivnosti koje su vidjela na igralištu, u parku, dječjem vrtiću pokazuju i izravan interes za sportske aktivnosti, a najviše vole provoditi vrijeme s prijateljima, te je to jedan od razloga zašto se bave tjelesnom aktivnošću.

Djeca se bave sportom iz nekoliko razloga, a motivi ovise o dobi i spolu sportaša. U ovom istraživanju pokazalo se kako djecu mlađe dobi najviše motivira provođenje vrijeme s prijateljima, upoznavanje novih prijatelja, provođenje vremena izvan kuće te razvijanje i učenje novih vještina. Djeca se vole dobro provesti i svjesni su da sami mogu puno postići ako ulože dovoljno truda, volje i napora te im nije važna popularnost i osjećaj važnosti već im je važno da se bave s aktivnostima u kojima su dobri.

Djeca su se izjasnila da učitelji u njihovim školama smatraju kako je tjelesna aktivnost važna, no i da se ne organizira dovoljno tjelesnih i sportskih aktivnosti izvan nastave. Vidljivo je kako na motivaciju učenika u sportu i vježbanju ima utjecaj školsko okruženje, pogotovo unutarnji i vanjski prostori tako da bi se u budućnosti više pažnje trebalo usmjeriti na sam odnos s učenicima kao i na uređenje interijera i eksterijera.

Dobiveni rezultati pokazuju kako povezanost percepcije o školskom okruženju utječe na motivaciju o sudjelovanju. Prethodna istraživanja pokazala kako postoji razlika između dječaka i djevojčica, no u ovom radu nema statistički značajnih razlika. Limitacija ovog istraživanja je prvenstveno mali broj ispitanika, no isto tako nesrazmjer prema spolu te neadekvatna teritorijalna pokrivenost.

7. Literatura

1. Bandura, A. i National Inst of Mental Health. (1986). *Prentice-Hall series in social learning theory. Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Prentice-Hall, Inc.
2. Botko M., (2011) *Razlike u ciljnoj usmjerenosti djece i percepciji uspjeha u sportu i vježbanju kod djece i roditelja*. Diplomski rad. Čakovec: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet Zagreb, odsjek Čakovec
3. Brust, M., Mlinarević, V. (2009) *Kvaliteta provedbe školskih izvannastavnih aktivnosti*. Osijek: Učiteljski fakultet u Osijeku
4. Ciocan, D., Milon, A., Mares, G. (2017). Study Regarding the Motives of Children Participation in Sport Activities. 159-168. doi: <https://doi.org/10.18662/lumproc.rsacvp2017.15>
5. Deci, E. L. i Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227-26. doi: [10.1207/S15327965PLI1104_01](https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01)
6. Dekleva, B. (2009). Josipa Bašić: Teorije prevencije: prevencija poremećaja u ponašanju i rizičnih ponašanja djece i mladih, Školska knjiga, Zagreb, 2009.. *Kriminologija & socijalna integracija*, 17 (2), 121-121. Preuzeto 13.3.2021. <https://hrcak.srce.hr/45271>
7. Durant, N., Harris, S., Doyle, S., Person, S., Saelens, B., Kerr, J., Norman, G., Sallis, J. (2009). Relation of School Environment and Policy to Adolescent Physical Activity. *The Journal of school health*. 79. 153-9
8. Đonlić, V., Berčić, B., Perak, B., Smojver Ažić, S. i Takšić, V. (2015). Multidisciplinarno poimanje tjelesnog vježbanja. *Filozofska istraživanja*, 35 (3), 493-508. Preuzeto 2.5.2021. <https://hrcak.srce.hr/158784>
9. Eime R.M., Young J.A., Harvey J.T., Charity MJ., Payne W.R. (2013) A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: informing development of a conceptual model of health through sport. *Int J Behav Nutr Phys Act* 10, 98 (2013). doi: <https://doi.org/10.1186/1479-5868-10-98>

10. Etički kodeks istraživanja s djecom (2020). *Napredak*, 144 (4), 529-537.
11. Findak, V. (1999) *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture*. Zagreb: Školska knjiga
12. Gill, D. L., Gross, J. B., Huddleston, S. (1983). Participation motivation in youth sports. *International Journal of Sport Psychology*, 14, 1-14.
13. Glasser W. (1998). The Language of Choice Theory. Ohio, health through sport. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*. 10 (98). Preuzeto 2.6.2021.
<https://ijbnpa.biomedcentral.com/articles/10.1186/1479-5868-10-135>
14. Huberty, J., Dinkel, D., Coleman, J., Beighle, A., Apenteng, B. (2012). The role of schools in children's physical activity participation: Staff perceptions. *Health education research*. doi: <https://doi.org/10.1093/her/cys071>
15. Ip, P., Ho, F., Louie, L., Chung, T., Cheung, Y., Lee, S., Hui, S., Ho, W., Ho, D., Wong, W., Jiang, F. (2017). Childhood Obesity and Physical Activity-Friendly School Environments. *The Journal of Pediatrics*. 191. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2017.08.017>
16. Jakšić, J. (2003). Motivacija. Psihopedagoški pristup. *Kateheza*, 25 (1), 5-16. Preuzeto 28.2. 2021. <https://hrcak.srce.hr/113877>
17. Jones, N., Jones, A., Sluijs, E., Panter, J., Harrison, F., Griffin, S. (2010). School environments and physical activity: The development and testing of an audit tool. *Health and place*. 16. 776-83. doi: [10.1016/j.healthplace.2010.04.002](https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2010.04.002)
18. Legault, L. (2016). Intrinsic and Extrinsic Motivation. *Encyclopedia of Personality and Individual Differences*. doi: [10.1007/978-3-319-28099-8_1139-1](https://doi.org/10.1007/978-3-319-28099-8_1139-1)
19. Maglica, T. i Jerković, D. (2014). Procjena rizičnih i zaštitnih čimbenika za internalizirane probleme u školskom okruženju. *Školski vjesnik*, 63 (3), 413-431. Preuzeto 28.2.2021. <https://hrcak.srce.hr/136090>
20. Martin, J., McCaughy, N., Flory, S., Murphy, A., Wisdom, K., (2011). Validity and Reliability of the School Physical Activity Environment

- Questionnaire. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*. 15. 274-282. doi: [10.1080/1091367X.2011.611462](https://doi.org/10.1080/1091367X.2011.611462)
21. Matsumoto, H., Takenaka, K. (2004) Motivational profiles and stages of exercise behavior change. *International Journal of Sport and Health Science* 2, 89-96. doi: [10.5432/ijshs.2.89](https://doi.org/10.5432/ijshs.2.89)
22. Ministerio de Sanidad. (2009). Physical Activity in the School Environment and the Community. *Physical Activity and Health in Children and Adolescents*
23. Mišigoj-Duraković, M., Medved, R. i Duraković Z. (1999). Utjecaj tjelesnog vježbanja i športa na rast, sazrijevanje i zdravstvene navike u mladenačkoj dobi, U: E. Hofman (ur.), *IV. Konferencija o sportu, Zbornik radova*, Rovinj, str. 88 – 93. Zagreb, Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu.
24. Moore, G. T., O'Donnell, L., and Sugiyama, T. (2003). *Children's physical environments rating scale in Children: The Core of Society*, Proceedings of the Australian Early Childhood Association biennial conference, Canberra: Australian Early Childhood Association. *Child. Youth Environ.* 17.
25. Ozdemir, A., Yilmaz, O. (2008). Assessment of outdoor school environments and physical activity in Ankara's primary schools. *Journal of Environmental Psychology*. 28. 287-300. doi: [10.1016/j.jenvp.2008.02.004](https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2008.02.004)
26. Pannekoek, L., Piek, J., i Hagger, M. (2013). Motivation for physical activity in children: A moving matter in need for study. *Human movement science*. 32. <https://doi.org/10.1016/j.humov.2013.08.004>
27. Patrick, H., Ryan, A. (2005). *Identifying Adaptive Classrooms: Dimensions of the Classroom Social Environment*. doi: [10.1007/0-387-23823-9_17](https://doi.org/10.1007/0-387-23823-9_17)
28. Petz, B. (2005) *Psihologijski rječnik*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
29. Robertson-Wilson, J., Lévesque, L., Holden, R. (2007). Development of a Questionnaire Assessing School Physical Activity Environment. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*. doi: [10.1080/10913670701294088](https://doi.org/10.1080/10913670701294088)
30. Soares, J., Antunes, H., & Tillaar, R. (2013). A comparison between boys and girls about the motives for the participation in school sport. *Journal of Physical Education and Sport*. 13. 303-307. doi: [10.7752/jpes.2013.03050](https://doi.org/10.7752/jpes.2013.03050)

31. Story, M., Nanney, M., Schwartz, M., (2009). Schools and Obesity Prevention: Creating School Environments and Policies to Promote Healthy Eating and Physical Activity. *The Milbank quarterly*.
32. Šunda, M., Tvorek, A., Nabršnigg, K. i Knjaz, D. (2011.) Kolika je realna mogućnost provođenja nastavnih tema tjelesne i zdravstvene kulture u školama u Republici Hrvatskoj? *Zbornik radova 20. ljetne škole: Dijagnostika u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije*. str. 511.-514.
33. Tapia-Fonllem, C. Fraijo-Sing, B., Corral-Verdugo, V., Garza-Teran, G., Moreno-Barahona, M. (2020). *School Environments and Elementary School Children's Well-Being in Northwestern Mexico* doi: [10.3389/fpsyg.2020.00510](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00510)
34. Trudeau, F., Shephard, R. (2008). Physical education, school physical activity, school sports and academic performance. *J Behav Nutr Phys Activity* 5, 10. *The international journal of behavioral nutrition and physical activity*. Preuzeto 1.6.2021. <https://ijbnpa.biomedcentral.com/articles/10.1186/1479-5868-5-10>
35. Vallerand, R. J. (1997). Toward A Hierarchical Model of Intrinsic and Extrinsic Motivation. In M. P. Zanna (Ed.), *Advances in Experimental Social Psychology*. (Vol. Volume 29, 26 pp. 271-360): Academic Press Preuzeto 1.6. <https://www.lrcs.uqam.ca/wp-content/uploads/2018/05/Robert-J.-Vallerand-1997-Toward-a-hierarchical-model-of-intrinsic-and-extrinsic-motivation.pdf>
36. Vidović V., Vlahović-Štetić, V., Rijavec, M., Miljković, D. (2003). *Psihologija obrazovanja*, Zagreb: IEP-VERN
37. Weiss, M. R. (1993). Psychological effects of intensive sport participation on children and youth: Self-esteem and motivation. *Intensive training and participation in youth sports*.(pp. 39-70). Champaign, IL: Human Kinetics.
38. Weiss, M.R. (2000) Motivating kids in physical activity. *President's Council on Physical Fitness and Sports Research Digest*
39. Young, D., Felton, G., Grieser, M., Elder, J., Johnson, C., Lee, J., Kubik, M. (2007). Policies and Opportunities for Physical Activity in Middle School Environments. *The Journal of school health*. 77. 41-7. 10.1111/j.1746-1561.2007.00161.x.

40. Zhu, X., & Chen, A. (2013). Adolescent motivation, learning in physical education, and after-school physical activity participation. *Journal of Teaching in Physical Education, 32*, 287–304.

8. Prilozi

8.1. Roditeljska suglasnost

Poštovani roditelji,

za sve potrebe prikupljanja podataka potrebnih za istraživanje studenta/ci diplomskog studija _____ molimo Vas za suradnju.

Cilj ovog istraživanja je utvrditi povezanost školskog okruženja s motivacijom u sportu i vježbanju.

Sukladno Etičkom kodeksu istraživanja s djecom te uz zaštitu tajnosti podataka podaci dobiveni u ovom istraživanju bit će strogo povjerljivi i čuvani. Svi izvještaji nastali na temelju ovog istraživanja koristit će rezultate koji govore o grupi djeci ove dobi općenito te se neće nigdje navoditi rezultati pojedinačnog sudionika.

Dozvola za ispitivanje dobivena je od ravnatelja/ice _____ (naziv škole) gosp./gđe. _____ (ime ravnatelja/ice), a u skladu s Etičkim kodeksom istraživanja s djecom, prije ispitivanja željeli smo Vas kao roditelje obavijestiti o istraživanju i zatražiti Vašu suglasnost. Također, Vašoj djeci će se pobliže objasniti svrha ispitivanja te odgovoriti na njihova pitanja. Nakon toga, ispitivanje će se obaviti samo s onim učenicima koji su pristali sudjelovati.

Ukoliko imate ikakva pitanja možete kontaktirati studenta/icu _____ na sljedeći telefonski broj _____ ili na sljedeću email adresu _____.

IZJAVA

kojom ja _____, roditelj/skrbnik, učenika/ce _____, razreda _____, dajem suglasnost u istraživanju koje studentica koristi za potrebe istraživanja u okviru diplomskog rada.

Datum i mjesto: _____

Potpis roditelja/skrbnika:

9. Zahvale

Zahvaljujem se svim svojim prijateljima i prijateljicama koji su bili uz mene i bez kojih cijeli ovaj tijek studiranja ne bi prošao tako zabavno te svima koji su mi bili podrška.

10. Životopis

Mirta Marija Mušec rođena je 6.12.1994. u Zagrebu. Jezičnu gimnaziju završila je u Krapini.

U slobodno vrijeme bavi se jogom, igranjem pub kvizova te druženju s prijateljima i kućnim ljubimcima.